

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

УКРАЇНСЬКА МОВА –

СИМВОЛ ЄДНОСТІ НАЦІЇ

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ
І КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАТЬ
У ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Суми

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка

2015

УДК 811.161.2:82-98:7.013(=161.2)(082)

ББК 81.411.1я43

М 12

Друкується згідно з рішенням засідання кафедри української мови
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 5 від 20.11.2015)

Рецензенти:

Садовнікова О. П. кандидат педагогічних наук, доцент;

Кириленко Н.І., кандидат філологічних наук, доцент.

**М 12 Українська мова – символ єдності нації: альманах студентської
творчості /** За ред. О. Семеног, Н. Громової, О. Кумеди,
О. Кулікової, М. Ячменик. – Суми : Видавництво СумДПУ імені
А. С. Макаренка, 2015. – 112 с.

У книзі вміщено творчі роботи студентів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка за такими номінаціями: есе, поезії, фотоцитати, твори переможців другого етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Творчі студії об'єднують ідеї національно-патріотичного, громадянського виховання, формування культуромовної особистості в умовах «діалогу культур».

Розрахована на студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів, учителів, учнів-старшокласників. Книга може бути цікава тим, хто любить свою Альма-матер.

УДК 811.161.2:82-98:7.013(=161.2)(082)

ББК 81.411.1я43

ЗМІСТ

Передмова	7
-----------------	---

Розділ І

Ми з тих, хто любить Україну...

Аш В.	11
Батюк О.	14
Біла І.	17
Будник Б.	18
Величко Н.	19
Довгаль Б.	21
Журавська В.	22
Кива А.	22
Кисіль Ю.	23
Кісельова М.	24
Ковбата І.	25
Козубиця Є.	27
Конотопцев С.	28
Коротун Н.	29
Кревсун Ю.	30
Кучеренко М.	31
Лаптева А.	32
Магомедова П.	32
Марченко Д.	34
Михайленко В.	35
Нелин Я.	36
Острівна Ю.	36
Охват Н.	38

<i>Перехожук С.</i>	39
<i>Руденко І.</i>	39
<i>Семешин Е.</i>	40
<i>Торгачова С.</i>	42
<i>Черненко Д.</i>	43
<i>Чечулін О.</i>	44
<i>Щербініна К.</i>	44

Розділ II

Єднаймося, бо ми українці! Шануймося, бо ми того варті!

<i>Бохоня Т.</i>	47
<i>Галат П.</i>	49
<i>Козелковська А.</i>	50
<i>Кучеренко М.</i>	53
<i>Меркушина К.</i>	54
<i>Мироненко А.</i>	56
<i>Михайліченко М.</i>	58
<i>Остапенко О.</i>	59
<i>Охріменко А.</i>	64
<i>Смик К.</i>	65
<i>Ткачова В.</i>	66
<i>Чайка Д.</i>	68
<i>Чибісова Є.</i>	71

Розділ III

Я знаю: мова мамина – свята

Бистренко А.	74
Біла І.	74
Востоцька К.	75
Горських Ю.	75
Громова Д.	76
Губіна Ю., Лустенко А.	76
Губська О.	77
Довгополова І.	77
Єндальцева А.	78
Єндальцева А.	78
Заглада В.	79
Ільченко Я.	79
Камчатна Н.	80
Кисельова А.	80
Клименко К.	81
Князева Л.	81
Котелевець І.	82
Корсун Ю.	83
Котенко В.	83
Лук'янець К.	84
Марченко Д.	84
Маслій Д.	85
Меркушина К.	86
Пустовойтова А.	86
Руда К.	87
Руденко І.	88
Семененко М.	88

<i>Сопитько А.</i>	89
<i>Чечулін О.</i>	90
<i>Чібісова А.</i>	90
<i>Шапошник Ю.</i>	91
<i>Шевченко О.</i>	92
<i>Шпак Н.</i>	92
<i>Штеба К.</i>	93
<i>Юхта М.</i>	94

Розділ IV

Ми – той народ, що правду несе в слові

<i>Закусило В.</i>	95
<i>Ільченко Я.</i>	97
<i>Кисельова М.</i>	99
<i>Кисіль Ю.</i>	100
<i>Корсун Ю.</i>	102
<i>Овадчук В.</i>	104
<i>Панченко О.</i>	106
<i>Панченко О.</i>	108
<i>Ярошенко Н.</i>	110

Передмова

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ:

з досвіду впровадження в СумДПУ імені А. С. Макаренка

Є одна закономірність, про яку відомо вже здавна, і яка, на жаль, надзвичайно актуальна для сучасної України, – держава, її мова, культура, народ активно розвиваються лише тоді, коли переживають шалені потрясіння, удари й землетруси навколо і всередині себе.

Чи актуальне в цій ситуації питання національно-патріотичного виховання?

Надзвичайно, адже як говорив видатний педагог Василь Олександрович Сухомлинський: *«Патріотизм – це серцевина людини, основа її активної позиції»*. Національно-патріотичне виховання є державною політикою і наразі є однією з основних задач Міністерства освіти і науки. *«Кожен курс у загальноосвітніх навчальних закладів повинен містити елементи національно-патріотичного-виховання»*, – наголошує міністр освіти і науки Сергій Квіт.

Сучасність у формі нав'язаної нам боротьби й неоголошеного протистояння диктує свої вимоги до культури й традицій, до способів і шляхів не просто зберегти їх на сторінках друкованих чи електронних видань, а пронести глибоко в душі, передати наступним поколінням не як історію, а як цінний і нетлінний скарб українства. Виховати гуманіста, патріота, гармонійно розвинену особистість – мета кожного педагога. Лише справжній митець своєї справи здатний виховати Людину з великої літери.

Сьогодні, коли трансформуються основоположні морально-етичні цінності, моральні норми й ідеали, відбувається війна зі злом,

утверджується власна громадянська позиція, що є надзвичайно важливим в українському суспільстві, від дій передусім учителя залежить моральне здоров'я, моральний дух молодих громадян України.

На жаль, до нас – учителів, викладачів – прислухаються лише тоді, коли приходить час «контрольних робіт». І яка буде оцінка роботи, яку ми «пишемо» зараз, зможуть достойно оцінити вже, мабуть, тільки наступні покоління. Ліна Костенко пише: *«Куди йдемо? Який лишаєм слід? Хто пам'ять змив, як дощик акварельку? Все менше рук, що вміють сіяць хліб, все більше рук, що тягнуть все у пельку»*.

Але робота наша варта того, щоб продовжувати лекційні та практичні заняття, шкільні уроки, виховні заходи, класні години, приурочені патріотичному вихованню сучасної української молоді.

Викладачі кафедри української мови своєю щоденною працею як в університеті, так і поза його межами реалізують Концепцію національно-патріотичного виховання студентської молоді, сприяють формуванню в неї національної та патріотичної самосвідомості, національної ідентичності. Слово – це генетичний код нації. Як зазначає Андрій Шептицький, «сама мова робить якесь число людей одним народом».

У 2015–2016 н.р. в Сумському державному педагогічному університеті, на факультеті іноземної та слов'янської філології, кафедрах української мови та української літератури відбулася низка різноманітних патріотичних заходів, приурочених Дню вчителя, Дню захисника України, святу Покрови та козацтва, Дню української писемності та мови. У рамках співпраці Сумського педагогічного університету імені А. С. Макаренка та Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з нагоди відзначення Дня захисника України 13 жовтня 2015 р. відбулася науково-практична конференція

«Упровадження концепції національно-патріотичного виховання в навчально-виховний процес загальноосвітніх закладів».

«Із кров'ю перемішана сльоза» – саме так називався захід-реквієм, присвячений Дню захисника України, святу Покрови та козацтва, який провели магістранти-філологи.

Низку заходів було проведено до Дня української писемності та мови. Зокрема до Дня писемності в університеті був зініційований Благодійний ярмарок «Відчуй смак рідної мови». Випереджувальним завданням для студентів було поширення інформації з використанням патріотично-національної символіки через Інтернет-мережу, тобто відбувалося безпосереднє формування культури мовної особистості майбутніх фахівців. Водночас студенти були залучені до участі у всеукраїнському веб-форумі «Українська мова – символ єдності нації» (https://vk.com/um_web_forum). Це був справжній калейдоскоп творчості, присвячений актуальним проблемам походження слов'янської писемності, української мови, життю українських лінгвістів, цікавим фактам про українську мову, власні відкриття та напрацювання в таких жанрах як: есе; роздум; новела; поезія; цікаві факти; видатні мовознавці; історія розвитку; пісня; відео; фотоцитата.

Використовуючи методи формування пізнавального інтересу – це, насамперед, методи активізації навчання: робота у малих групах, дискусія, «мозкова атака», аналіз конкретних ситуацій, інсценізація, презентація, проектні роботи та інші, до Міжнародного дня рідної мови для студентів нефілологічного профілю було проведено Всеукраїнський конкурс «Рідна мова – моя честь і гідність». Конкурсантам було запропоновано створити якісний медіапродукт спрямований на захист рідної мови у жанрі за вибором: есе, поезія, колаж, авторський аудіо-,

відеотекст. Особливістю конкурсу стало онлайн-голосування всіх учасників соціальної групи та толерантне коментування кожного з творів. Результати конкурсу відображено на сайті <https://vk.com/club79288271>.

Лейтмотивом проведених заходів стали такі слова: **«Патріотизм потрібно виховувати не з ненависті до інших народів, а з любові до свого!»**.

Справді, так і є, а переконатися у цьому можна ознайомившись з творчими роботами цієї збірки.

Отримайте справжню насолоду від авторських робіт віри, правди, чесності і гідності української писемності!

Автори

РОЗДІЛ I
МИ З НИХ, ХТО ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ...

Аш Вікторія

студентка 3-го курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Багато тих, хто завжди бачить спільне
у людях, війнах, у подіях і народах.
Це, безумовно, дозволяє вільно
по найжорсткіших і скорботних епізодах

вести пряму стійкого флегматизму,
поєднувати смерть і волелюбність
в одне поняття. І буває пізно
до них звертатись, просячи позбутись

дурної звички у одне провалля
жбурляти байку з правдою, щоб хутко,
не розібравшись полетіти далі.
Зрівняти жменю сміху й гору смутку.

Дарма, що всі країни історично
ішли до різних стягів і відносин.
Достатньо діалогів істеричних,
що восени усіх настигне осінь.

Що мова й дух навряд чи мають вплив
на дощ у Лондоні, у Львові й Петербурзі.
Що жовте листя вітер підхопив
без дозволу законів і союзів.

Але коли, зробивши перший крок
у спільну осінь, вільну від держави,
хтось, поспішаючи на свій шкільний урок,
відповідає перехожому тужаво
російською.

Не те, щоб давить страх,
не те, щоб слово те погане чи хороше,
не з сорому за рідний дім і дах.
А просто...

Бо розмова так
коротша.

Ёсть столькі тых, хто бачыць падабенства
ў людзях, войнах, у падзеях і народах.
Так, безумоўна, застаецца месца
на самых жорсткіх і журботных эпізодах
чарціць сабе прамую флегматызму,
яднаючы пагібель і свабоду
ў адным паняцці, мабыць, бескарысна
прасіць, у скептыцызме іх халодным,

пакінуць звычайку дрэннага кіданне
у адну прорву ісціні і хлусні,
каб без разбору адпраўляцца далей,
зраўняўшы смех і гора ў адно русла.

Дарма, што ўсе краіны гістарычна
ішлі да розных сцягоў і адносін.
Даволі дыялогаў істэрычных,
што ўвосень усіх дагоніць восень.

Што мова і дух наўрад ці маюць ўплыў
на дождж у Лондане, у Менску, Пецярбурзе.
Што гэта лісце вецер падхапіў
без дазволу законаў і саюзаў.

Але калі, зрабіўшы першы крок,
у восень, што існуе без дзяржавы,
нехта бяжыць на школьны свой урок
і мінаку адпавядае беспадстаўна
на рускай мове.

Хоць яго не душыць страх,
ён не баіцца грэблівых вачей,
яму не сорамна за ўласны родны дах
ўсё проста:

так размова
карацей.

Батюк Оксана
студентка 3 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Ми з тих, хто любить Україну,
Хто знає в чому її суть.
І рідну мову солов'їну
Не змусите ви нас забуть.

Ми з тих, хто, навіть, у кайданах
Не здасться в лютому бою,
І чиє серце в крові й ранах,
Стражда, не бачачи жалю.

Ми з тих, хто буде вічно жити,
Оскільки віра в душах є,
І думка спільна у народу,
Що нам всім сили додає.

Ми з тих, хто знає шлях до волі
Тернистий досить й тяжко йти,
Але чого так дуже прагнем,
То, звісно, зможем досягти.

Ви з тих, хто хоче лиш багатства,
І пхає руки у чуже.
Не вистачає вам лиш царства,
А так усе, що хочеш, є.

Ви з тих, хто рушить всі кордони,
Та ще й кричить, що ми «брати».
Та вам неписані закони –
Всіх розтоптатъ, а досягти.

Ви з тих, хто претъся на чужину,
Та й каже: «Ми берем своє».
Так отака у вас ця правда:
«Розум не треба, сила є».

Ви з тих, хто серця вже не має
Там камінь чорний лиш лежить,
Бо коли й ваші помирають,
То вам ні краплі не болить.

Ти з тих, хто вчора ще на ганку
Сидів й розмінював життя
Лиш на дрібниці й забаганки,
Тепер відчув весь жах буття.

Ти з тих, хто знає все насправді,
Без вигадок і різних барв.
Ти з тих, хто жив сьогодні вранці,
А вечір вже тебе забрав.

Ти з тих, за ким заплаче мати,
І прокляне всіх ворогів.
Так небу треба – забирати
Всіх тих, хто майже ще не жив.

Він з тих, хто справді не боїться
Поглянуть в очі ворогам.
А страх усе ж в душі таїться,
Але цього не знати нам.

Він з тих, хто люту смерть стрічає,
І проводжа товаришів,
А й сам, напевно, ще не знає
Скільки йому лишилось днів.

Він з тих, хто не боїться болю
І йде з думками про одне:
«Катюги люті, дайте волі,
Вас кара Божа не мине».

Він з тих, кого ми і не знали
Допоки був він ще живий,
А на надгробку написали:
«Герой України молодий».

Вона – це мати, що страждає,
Ховаючи своїх синів,
Сльозами землю обмиває,
І проклина отих «братів».

Вона – це жінка, що ночами
Стривожена і все не спить.
Закриє очі, запитає:
«Ах, де ж він зараз?» – й задрожить.

Вона – дитина, що чекає
Додому татка із війни,
Бо крихітка іще не знає,
Що з братом сироти вони.

Вона – це ненька-Україна,
Вона – це сили джерело,
Вона – це наша Батьківщина,
Де буде щастя всім на зло!

Біла Інна

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

О, рідна мово, ти йшла через віки.
З тобою в бій ще ходили козаки.
Чи просто звучала із уст ти в коханні!
Я знаю, мово, ти наше надбання!
Пройшла ти немало, багато терпіла
І доленька зовсім тебе не жаліла.
Тебе плюндрували, хотіли здолати
І царська Росія, й криваві солдати
Та кожного разу було відголосся:
У горах карпатських, у шахтах Донбасу.
Бо в серці живеш ти, у наших піснях.

У душах козацьких, у кримських степах.
І ось незалежність. Здолали проблеми?
Чому ж українці не пишуть поеми?
Чому не плекають тебе чарівну?
Російську мову я чую одну!
Пора схаменутись, прокиньтесь люди
Квітучую мову плекайте усюди!
Бо ми українці, і цим ми багаті,
Тож будьте господарем у рідній ви хаті!

Будник Богдана

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Якщо захоче хтось почути слово,
Щоб було воно ніжне, сильне та живе,
«До тебе я звертаюсь, українська мово!» –
Цей заклик його душу підірве.

Існує в світі безліч діалектів,
Багато різних звуків та фонем,
Але мені не треба спец ефектів.
Моя – палає внутрішнім вогнем.

Сучасний світ, буває, ігнорує
Важливість солов'їної в житті,
Осягнення якої гарантує
Сміливий виклик спільній німоті.

Цінуй! Весна душі лише можлива,
Коли цвітуть всі рідні ті слова.
Хоч поки ще в країні темна злива,
Я бачу, як добробут ожива.

Величко Наталія

студентка 4-го курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

У краї рідному і дому – немає вибору нікому...

Вибір є завжди й в усьому,
А в краї рідному і дому,
Нема вибору нікому.

Як родивсь на цьому краю
Не тікай куди не знаєш!
Там, де нас не має,
Завжди краще буває...

Та пізнай те, що маєш
І люби свій рідний край:
Поле, річку, синій гай...

Мову рідну ти плекай
– І нікому не віддай.
Коли зрадиш ти її -
Щастя не знайдеш в житті.
Домівка твоя,
То батьківська земля,
Де народився і проживаєш ти,
На Батьківщині рідній,
Де діди і прадіди
Кров проливали,
Щоб нащадки волю мали...

Мама і тато
Тобі віддають свою
Любов і ласку,
Щоб ти пам'ятав:
Що як Батьків –
Так і Батьківщину -
Не можна вибирати, сину!

Бо найдорожчого у світі
Ти не знайдеш,
Та й не маєш,
Бо це найбагатше
За те золото,
Що ти коли-небудь придбаєш.

Довгаль Богдан

студент 2 курсу

Природничо-географічний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Невмируща рідна мово!
Скільки болю ти пройшла.
Через сльози й непокору,
Мов Ікар, до волі йшла.
Але, наблизившись до цілі,
не розтопився в крилах віск.
Ти вище й вище полетіла,
Ти – України обеліск!
І я пишаюсь ще відтоді,
як народивсь на цій землі.
Твою відстоювати долю,
я буду завжди, якщо не змовкнуть кобзарі.
І поки кода не настала,
поки співає соловей,
Ви закохайтесь в Україну,
А не робіть в ній колізей.

Журавська Валерія

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Єдина, неповторна, вільна і жива.
У серці ти, мов полум'я, яскрава.
Ти дихаєш теплом і створюєш дива,
То тихий ти струмок, то річка жвава.
Первісна сила... Восьме диво світу...
Ти полум'я душі, в легенях ти повітря,
Ти мов вода прозора і несамовита...
Мов квітка із землі ти тягнешся до світла.

Ти – перше слово, ти й останнє...
Частина долі...Серця мого стук.
Ти на шляху мов сонце раннє.
Ти все на світі... Ти не тільки звук!

Кива Анна

студентка 2 курсу

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Моя ти мово калинова,
в тобі вся велич і краса.
У тобі материнське слово
і діамантова роса.
Для тебе пісню я співаю,
у ній і радість, і печаль.
Тебе у серці я тримаю,
коли нас розділяє даль.

В тобі вся мудрість вікова,
душа одна мого народу.
Ти, мово, вічно будь жива
і збережи міць та свободу.
Я п'ю із твого джерела
твої кришталюно-чисті роси.
Без тебе б я не прожила.
Розправлю ніжно твої коси.

Кисіль Юлія

студентка 2 курсу

Історичний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

У – у українців є свята земля,
К – кохані діти,
Р – розкішні краєвиди.
А – а мова ніжна, наче пісня в солов'я.
Ї – її оберігаймо, мов святиню.
Н – нехай плекає кожен в серці слово Кобзаря,
А – а слово Лесі ніколи не загине!

Кісельова Марина

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Найкраща Sprache In The World

У світі є так «viele» мов,
Що можуть нас зачарувати
Та «la meilleure» за всіх умов
Калинову слід признати

У ній є щось «erityinen» і неповторне
Ця мова слов'їна й «sweet»
Вона, до того ж, ще і чудотворна
Нехай луна «alto» на цілий світ

Вона така чудова й «美»
Тож я не «wiem», що й додати
Її я б слухала хоч цілий «day»
Цю «idioma» слід на п'єдестал підняти

Українська рідна мово, «я цябе кахаю»
Ти «la più bella» з усіх мов... я це добре знаю!

 «viele» – багато

 «lameilleure» – найкраща

 «erityinen» – особливе

 «sweet» – солодка

 «alto» – голосно

 «美»(měi) – прекрасна

 «wiem» – знати

 «day» – день

 «idioma» – мова

білор. «я цябе кахаю» – я тебе кохаю

 «la più bella» – найкрасивіша

Ковбата Ірина

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

У цей тяжкий для України час
Не можу я без жалю споглядати,
Як помирають наші земляки
І як страждає Україна-мати.

Не можу я дивитися на сльози,
Що проливають бідні матері,
Чекаючи єдиного синочка
І молячись за нього уві сні.

Брати, чоловіки і наречені
І день, і ніч зі зброєю в руках
Стоять за єдність нашої країни
Із гордістю й сльозами на очах.

Чим може Україна вам віддячить
За ваші понівечені життя?
Лиш матері й жінки тихенько плачуть,
А долі вбитих тануть в небуття.

Спасибі вам за мужність вашу й силу,
Низький уклан до самої землі,
Живим щитом ви стали задля миру,
Ви – України справжні сини!

In dieser schweren Zeit für Ukraine
Mein Herz wird ohne Ende voll zerrissen
Und ich gezwungen bin, zu beobachten,
Wie Menschen meiner Heimat leiden müssen.

Mir fällt ganz schwer, die Müttertränen sehen,
Sie hoffen, ihre Söhne wieder drücken,
Und beten Tag und Nacht um dessen Nähe...
Es wird vielleicht sinnlos, doch eine kann's beglücken.

Die Brüder, Ehemänner und Verlobten
Von Tag zu Tag die Waffe halten fest.
Mit Stolz und Wut beschützen Mutter-Heimat,
Dass sie befreit wird, klingt wie Manifest.

Und wie will Ukraine sich bedanken
Für euer Leben, halbgebrochen und zerstört?
Kaputte Mütter sowie Töchter weinen weiter
Von euren Schicksal haben wieder nichts gehört.

Wir danken euch, ihr kämpft um uns und Ruhe,
Das ist nur Kleinigkeit, was können wir bereit?
Lebendige Schutzschilder für den Frieden,
In unseren Herzen bleibt ihr Ewigkeit.

Мово моя!

Мово моя, ти мов квітка, що сонцем зігріта,
барвистими промінцями навік оповита.

Кожна людина в нашій країні
плекає, підносить тебе по всій Україні.

Кожне слово в моєму серці – живе,
та всією душею я мрію про те,
щоб кожен у житті не соромивсь ніколи,
спілкуючись в соціумі рідною мовою.

Люби, поважай, цінуй й бережи,
в серденьку своєму не май пустоти.
Знай рідну мову свою українську
величну, чудову її – материнську!

Козубиця Євгенія

студентка 1 курсу

Машинобудівного коледжу СумДУ

Щастя в мові

Усім по-різному, одначе
Не треба більшого мені:
Якби щовечора лиш бачить
Українську мову у вікні.

Сама несе тягар – у тому,
Останні сили віддає,
І щастя наше тільки в тому,
Що щось казкове в неї є.

Згубивши всі орієнтири,
До маяка у далині
Веде вперед єдина віра –
Світило мови у вікні.

Пізнати цей солодкий подив,
До дна збагнути його суть,
Щось перехоплює мій подих,
І – ні сказати, ні дихнуть.

Конотопцев Станіслав

студент 2 курсу

Історичний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Як промінь світла у лиху годину,
Як той струмок джерельної води,
Так лється мова наша солов'їна,
Так зводить Вона єдності мости.

Пройшла чимало на своїм шляху,
В немилість до лукавих потрапляла,
Робила з неї доля сироту,
Та знов і знов на ноги та ставала.

Боронили твою славу сивочолі:
Шевченко, Українка і Франко,
Бо діти твої босі й голі,
Не знали слова рідного свого.

Та день прийшов, розправив тобі крила,
Зігрів серця, розвіяв сумніви лихі,
Що згасне твій вогонь – шалена сила,
Богом дана рідній батьківській землі.

Слався й далі, золота перлино,
Не згасай ні зараз, ні колись,
Линь у небо поступом орлиним,
І співай, веселкою в'ючись.

Коротун Наталія

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Українська мова... Вона така розкішна і примхлива,
Непердбачувана і рясна, як осіння злива,
І багата своїми плодами, як родюча нива,
Де ж ви бачили у світі ще більшого дива?

Але до перемоги й визнання крокувала віками
Не один раз була загарбана чужимим руками
Український народ її омивав гіркими сльозами,
Тому невпинно боролась і йшла тернистими шляхами.

І скільки б маніфестів й циркулярів вороги не прийняли
Все одно ми, завзяті українці, «МОВУ» з колін підняди
Ми хочемо ,щоб її у цілому світі поважали
І малоруською мовою ніколи не назвали.

Тому плекаймо і шануймо солов'їну мову
щоб процвітала з більшою силою знову і знову
І навіть мати, заспівавши колискову,
подарувала немовляті мову калинову.

Кревсун Юлія

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

З дитинства я училась розмовляти,
Учила вірші, правила, слова.
То ж як мені про мову не згадати,
Про ту, яка цнотливою була?!

Лиш вслухайтесь, як розмовляють люди,
Скрізь нині клятий суржик процвіта ,
Чи ж вірно це, щоб так було усюди:
Неначе й рідна мова – та не та?!

Мої «друззя» – для мене вони «друзі»,
Моя «учьоба» – треба ж «навчання»,
Ти рвеш «сірень», а я «бузок» у лузі,
На морі «оддыхаєш» ти – відпочиваю я.

Ми – українці! Ми – народ, не раса!
Не забуваймо біль чисельних ран,
Коли кроїли мову Лесі і Тараса!
І пам'ятаймо: суржик – то бур'ян!

То ж бережимо рідну нашу мову!
Її слова – віднайдені скарби,
Що відкривають двері людству знову...
То ж їй в віках рясніти і цвісти!

Кучеренко Маргарита

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Найцінніший, найкращий з дарів,
Той, що кожен із нас придбав,
Нам дісталася з давніх віків
Мова наша, джерельна й дзвінка.

Всяк, хто любить, вивчає, шанує
Мову рідну свою кожну мить,
Українцем хай гордо назветься,
Коли на вустах вона чисто бринить.

Наша мова – це сила народу,
України це серце й душа.
Славна мова козацького роду,
Хай же вічно вона процвіта!

Лаптева Анастасія

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Зорі на небі палають коханням,
Місяць їм пісню співа.
Як не любити тебе, наша ненька,
Ти, Україно моя!
Жовті лани і сині волошки,
Край наш – це наша земля!
Ніжний уклін тобі словом і піснею,
Ти, Україно моя!

Магомедова Поліна

студентка 3 курсу

Історичний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Говори, Україно, будь ласка!
Як ніколи раніш говори.
Хай почують від Сяну до Дону,
Як шумлять наші рідні гаї.

Як на крилах здіймається в небо
Українська співуча душа.
І як десь у діброві щебече
Соловейко під плескіт Дніпра.

Говори, Україно, благаю!
Нехай чують і села й міста
Оksamитову рідкісну мову,
Що водночас й багата, й проста.

Хай лунає вона, наче пісня,
Що злітає із вуст кобзарів.
Наша мова – то боже знамення,
І не треба нам більших дарів!

Закричи, Україно, щосили,
Хай твій голос лунає, мов дзвін!
Для такої могутньої мови
Не існує ні рамок, ні стін.

Говори, Україно рідненька,
Ми чекаємо слів твоїх,
Бо забути про рідну мову,
То найбільший у світі гріх...

Марченко Дарія
студентка 2 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

«Від зернинки до зернинки»

Від зернинки до зернинки
наливайся, колос.

Наша мова українська
звучить в повний голос.

Ми, як зерна у колосі,
у сім'ї зростаєм,
свою мову солов'їну
любимо і знаєм.

Золотими хай снопами
мова наша квітне.

Щиро, радісно зростає
слово наше світле!

Хай завжди лунає всюди
мова калинова,
і по світу добрі люди
чують теє слово!

Михайленко Владислава

студентка 1-го курсу, туристичного обслуговування

Торгівельно-економічний коледж,

Київський національний торгівельно-економічний університет

Я – українка, я пишаюсь цим,
Бо народилась тут, тепер живу і вчуся.
Земля, де небо печене колоссям золотим,
Кобзар Великий, що спочив на кручі.
І мова така рідна і свята,
Я нею із дитинства розмовляєм.
Слова, що пропускаєм крізь вуста,
Із дня у день, з любов'ю всі плекаєм.
Цією мовою співаються пісні,
Вона сама, як пісня скрізь лунає.
Засуджує або цурається її,
Лиш той, хто мови рідної не знає.
Її всі хочуть відібрати у нас,
А також відбирають наші землі.
Та на місця розставить все лиш час,
Бо це хвороба в них така, напевно.
Боротись звикли ми споконвіків,
Нас хочуть всі поставити на коліна,
Ми боремось за замілю, за батьків,
За нашу неньку, мову солов'їну
Шевченка рідна мова Кобзаря!
І я її ніколи не цураюсь.
Бо Україна – це моя земля,
І мовою своєю я пишаюсь!

Недин Яна

студентка 2 курсу

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Моя найкраща в світі мова!

І рідна, й мила над усе.

Чарівна, ніжна, світанкова!

Вона мене у світ несе

І відкриває все у ньому:

І велич, радість і красу.

Тож в цьому світі гомінкому

Я рідну мову пронесу,

Як скарб великий і безцінний.

Бо ж поки є вона у нас,

Народ ми вільний, незборимий,

Ми – українці, в добрий час!

Острівна Юлія

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Downtrodden, humiliated she past through all the pain,

A little country, just stay and stare

How people, not aware of our nature, came

And write the poems, all the same.

Nobody knows what to expect,
Alive you or murdered.
But everyone does as he's said,
As he's ordered.
You! You should know the bottom line,
Oh, our language tastes as sparkling wine!

It can refresh your jaded eyes and mind,
Elixir of endless life kind.
Let Ukraine speak from her heart,
No matter how much it is cut.

Віками топталась та, що солов'їна,
Стражданням омита маленька країна,
Нині попсово та псевдо-патріотично,
Кожен катає по шаблону вірші.

Кожен історії незнає і долі,
Невідомо що по ЗМІ нам говорять,
Та в серці нації має бути добро,
Ми ж бо люди, а мова – вино.

Як п'янити так і оживляти під силу,
Слова по душі – вогняна злива,
Заговорять лути, заспівають поля
В цих словах особлива Україна моя!

Охват Наталія

студентка 1 курсу

Природничо-географічний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Не треба падати у ноги ворогам,
Не смій коритися чужим народам.
Я волю нашу даром не віддам.
Я все зроблю, щоб зажила свобода.
Я факел вірності у серці запалю,
Я феєрверком відданості стану,
І доведу, як сильно я люблю
Мою Україну єдину і кохану.
Я вмию водами Дніпра народ,
Я море постелю у ноги синє,
Я подолаю безліч перешкод
Та обіцяю затишок в країні.
Ти знай, моя єдина, соковита,
Не дам умерти мові та надії.
Я розірву союзи і всі мита,
Віддам своє життя за твої мрії!!!

Перехожук Світлана

студентка 2 курсу

Природничо-географічний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Рідна мова

Яка могутня сила слова,
Що може вбить і воскресить,
Матусі тиха колискова
Дитинства найсолодша мить.

Величний дух своєї мови
В легендах, віршах і піснях
Це – Божий дар, з яким людина
Проходить свій життєвий шлях.

Багато різних мов на світі
І мелодійних, і простих,
А українська – найдорожча,
Її не можна не любити!!!

Руденко Ірина

студентка 2 курсу

Історичний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Споконвіку і з давніх часів,
За Мономаха і Богдана,
Як не стихає спів солов'їв,
Так і клекоче наша мова кохана.

Як солодкі ті вуста...
Нею солодко розмовляти,
Мама пісенька така проста,
Що любила її співати.

І хоч виросла я давно,
Та частенько її співаю,
Бо у ній вся мамина любов
І краса мого рідного краю!

Семешин Едуард
студент 1 курсу
Історичний факультет
СумДПУ імені А. С. Макаренка

У смутний час, коли палає вогонь ворожий,
І приходять орди чужоземні,
Аби землю нашу загарбати,
І народ наш поневолити,
Сіяє зірка за славу нації.
Коли героїв час настав,
Наша мова – наша сила,
Незламна сила, наш вогонь,
Це голос нації і свободи кожного із нас,
В ім'я яких пролилася кров.

Як забудемо ми мову, то не буде нашої батьківщини,
Немає народу без мови, як мови без народу.

У тій мові нам співали,
Нам казки казали,
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.
Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.

Наша мова – це незримий промінь нашої Вітчизни.
Вчіть і любіть мову свою, як свою Вітчизну,
Як рідного неба блакить, як рідний дім.
Нехай в твоїм серці любові
не згасне священний вогонь,
як вперше промовлене слово
на мові народу.

Торгачова Світлана

студентка 2 курсу,

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Мова

Разом із щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі ясним над водою
Нам рідна мова мерехтить.
Це символ мудрості твоєї,
Моя Вкраїно. Він горить!
Тож мови рідної своєї
Не відцураймось ні на мить!

Ніяк не знайду потрібних слів, щоб описати її словами:
Це почуття до неї, коли все в тобі перевертається верх ногами.
Ти ладен за «просто так» всі свої здобутки світу віддати,
Щоб лише мати можливість щоразу мову свою плекати...

Ти щасливий, здається, тобі більш, нічого й не треба.
Простими словами дякуєш Богу, вітання свої надсилаш до неба.
І яка б не підстерігала за кулісами життя небезпека
Ти будеш її оберігати... боротися за неї... якщо виникне така потреба.

Ніяк не знайду потрібних слів, щоб описати її словами...
Мабуть, мову свою потрібно серцем відчувати...

Ефір бубнить про москалів
І про відставку Гелетея,
Я загубився у цій грі,
Де ямб новин, АТО хорєя.
Я розумію лиш слова,
Що пише паморозь ранкова
На плетиві – останніх снах
Листів пожовклих, пурпурових.
Я лише чую дрібен звук,
як дзебенить в застиглій хащі
Недавній епос лих, розпук
На тлі проміння штор ледащих.
Блюзнірство: осінь, як факір,
Спустошений наш тішить зір.
То перський килим? Східне плаття?
Та в капілярах всіх листів
Вибагливо (арабська мова)
Записан ери хід простий
Мені давно вже знаним словом...

Чечулін Олександр

студент 1 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Рідна мово, ти наше диво калинове,

І ми завжди пишаємось тобою.

Даєш нам сили, кохана материнська мово!

На коліна ми не станемо, брати, до бою!

Аби жили, ми віддамо життя за волю й рідне слово.

Ми не віддамо ні тебе, ні землю нашу – не станеш ти чужою.

О мово наша, найрідніша, барвінкова...

Велична, милозвучна, ти звучи, звучи, звучи

А ми, українці, жити будемо, славу твою несучи.

Щербініна Катерина

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Pictures, some stories and players,

A person, verses, distress.

Everyone has a role,

Similar to the others.

But the exception of genius

Like da Vinci was.

The film, autobiographical,

transient and tragic.

The Dante's Comedy has even defect.
I tear out the sheets of my life as calendar,
Changes itself.
I'm losing, and it becomes warmer,
In the temples of my head.
The anxiety that I feel there
Makes me choke in my own blood, being red.

And the breath of the Dnieper,
Where nightingales sing.
I was struggling for my country,
For the language of spring.
Though, having patched up a gap
With the help of a rusty sheet.
Seaplanes are always falling down,
The destruction around I see.
A mosaic or even a puzzle
Will not renovate my heart,
But the country, on fire,
Will never fall apart.

Картина, сюжети, актори,
Людина, куплети, горе.
Кожному своя роль схожа на інші,
Виняток – генії, типу да Вінчі.
Стрічка – автобіографічна,
швидкоплинна, трагічна.

Комедія Данте відпочиває,
Як календар, листи вириваю.
Втрачаю, та тепліє у скронях,
Хвилювання. Захлинаюсь кров'ю.

Подих Дніпра, де солов'ї співають,
Я боролась за країну, за мову весняну.
Залатала пробоїну, іржавим листом,
Падають боїнги, руйнування крутом,
Мозаїка чи пазл, серце не скласти,
Кожен пожар з часом згасне.

РОЗДІЛ II
ЄДИНАЙМОСЯ, БО МИ УКРАЇНЦІ!
ШАНУЙМОСЯ, БО МИ ПІТОГО ВАРПІ!

Бохоня Тетяна

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Наша мова солов'їна

Мова – це дзеркало, яке відображає дійсність і створює картину навколишнього світу. Вона – знаряддя, інструмент культури, який формує особистість людини. Опановуючи рідну мову, діти засвоюють водночас і узагальнений культурний досвід батьків, дідів і прадідів. Вона – одна з найважливіших ознак етносу. Ми, щонайперше, маємо турбуватися про стан і функціонування української мови в різних сферах громадянського життя. Недаремно, скажімо, у статті 10 Конституції України засвідчено, що українська мова є державною мовою, і держава зобов'язується забезпечувати її всебічний розвиток та функціонування в усіх сферах суспільного життя.

Культура мови – це духовне обличчя людини. Вона формується багатством словника, що свідчить про загальний розвиток особистості, про ступінь прилучення її до духовних багатств рідного народу, надбань усього людства. За висловом французького письменника Франца де Ларошфуко, істинне красномовство полягає в тому, щоб сказати все, що треба, але не більше.

Чи вміємо ми спілкуватися? Чи ставимо собі за мету досягти успіху в певній справі за допомогою доречно сказаного, уміло використаного

вислову? Чи завжди ми усвідомлюємо силу сказаного слова? Як писав видатний філософ Григорій Сковорода: «Легкий повітряний шум спричиняє випущене слово, але воно часто або смертельно ранить, або радість викликає і збуджує душу».

Щоб порозумітися у будь-якій сфері діяльності, людині вистачить 3,5–5 тис. слів. Але ж мова народу налічує майже 200 тис. слів. Вона здається нам чимось звичним і дуже простим, а насправді цей феномен дуже важливий для людини як частки живої матерії надзвичайно складний. Саме тому люди нерідко забувають: знати мову – це не означає володіти нею і засвоїти шкільний чи університетський курс мови, вони ж вважають, що на цьому навчання закінчується.

Загальна мовна культура визначається і знанням норм літературної мови, і ерудицією, і світоглядом людини, і культурою мислення, і технікою мовлення.

Основу культури спілкування становить грамотність, тобто дотримання загальноприйнятих літературних норм і у користуванні лексичними, фонетичними, морфологічними, синтаксичними і стилістичними засобами мови. Мова має бути не тільки правильною, а й лексично багатою, синтаксично різноманітною. Щоб цього досягти, треба прислухатися до живого слова, користуватися словниками, вдумливо читати літературу, звертаючи увагу на вживання окремих слів, на особливо вдалі висловлювання, на побудову речень.

Грамотна, багата мова – це тільки ефективний спосіб передавання й сприйняття думок, образів. Це й вияв поваги до людей, з якими спілкуєшся, до народу, який створив цю мову.

Усе життя наше пов'язане з мовою. Завжди ми шукаємо найточніше вираження думок або почуттів словом. Можливості нашого пізнання

безмежні, і невичерпні можливості розвитку мови. Тому треба постійно піклуватися про здоров'я нашого слова, оберігати його коріння, леліяти його цвіт. Тоді наша мова буде запашною, багатою і співучою, сповненою музики і чару, життєвої правдивості й поетичності.

Галат Поліна

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Українські цінності

У кожного свої цінності. Хтось цінує добро, інший гроші, а для когось здоров'я є найціннішим скарбом. Існують цінності, які неможливо обійти, обминути – українські, національні, наші цінності. Скрізь століть та роки наші предки цінували духовні цінності, які висвітлювали українську національну ідею, культуру, звичаї, традиції, християнську віру та рідну мову. Багато людей сьогодні скажуть, що ці всі цінності втрачені, хто сьогодні думає про національну ідею чи про християнську віру? Особисто я, твердо заперечую ту думку, що національні цінності втрачені. Ми не в змозі їх втратити – вони у нашій крові. Цінності, менталітет, спосіб мислення та життя увібралося з молоком матері. Як би ми не заперечували цей факт, все одно, навіть неусвідомлено, ми є носіями національних цінностей, ба навіть всі вони існують у нашій свідомості, у нашому повсякденному житті та побуті. Як ми, українці, можемо зустріти гостя не почастивавши його? Чи як можна не приготувати улюблений борщ на вечерю? Не потрібно довго шукати ту сучасну українську сім'ю, яка б не готувала борщ чи не була гостинною.

На прикладі своєї родини, я можу сказати з впевненістю, що українська культура, звичаї, традиції, цінності існують, живуть з нами кожний божий день. Ми не зможемо змінити це, як би ми цього не бажали, бо наші предки передали нам це по крові. Та й навіщо нам їх заперечувати?

Українська культура є унікальною, немає жодної іншої схожої. Українські цінності найдуховніші, не існує подібних. Ми повинні пишатися, що наш народ має духовні цінності, й ми є їх матеріальне втілення!

«Єднаймося, бо ми українці! Любімося, бо ми брати й сестри! Шануймося, бо ми того варті!»

Козелковська Анна

студентка 2 курсу
Природничо-географічний факультет
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Дехто вважає мову лише засобом порозуміння між людьми. Насправді ж, цим не вичерпується її значення. У мові закодовує нація всю свою історію, багатовіковий досвід, здобутки культури, духовну самотність.

Мова для кожного народу стає ніби другою природою, що оточує його, живе з ним всюди і завжди. Без неї, як і без сонця, повітря, рослин, людина не може існувати. Як великим нещастям обертається нищення природи, так і боляче б'є по народові зречення рідної мови чи навіть неповага до неї, що є рівноцінним неповазі до батька й матері.

Українська мова – державна мова України. Вона також є рідною мовою українців, які проживають за межами України: у Росії, Білорусі, Казахстані, Польщі, Словаччині, Румунії, Канаді, США, Австралії та

інших країнах. Українською мовою розмовляє близько 45 мільйонів людей і вона входить до другого десятка найпоширеніших мов світу.

Українська мова своєю красою і багатством давно привертала увагу вчених. Коли йдеться про походження української мови, переважна більшість зацікавлених сприймає цю проблему як походження сучасної української мови, тобто тієї, яку вони чують щодня по радіо й телебаченню і використовують у щоденному спілкуванні між собою, яку вивчали в школі, якою читають книжки, газети й часописи. Проте слід пам'ятати, що національна мова складається з двох самостійних гілок: спільної для всієї нації літературної мови, відшліфованої майстрами художнього слова, і мови народної, яка досить відрізняється в різних діалектних ареалах.

Говорити про мову протоукраїнських племен можна лише гіпотетично. Адже писемних пам'яток, які дійшли до нас, ще не достатньо для повноцінного дослідження мови. Тому будь-які хронологічні віхи виникнення і первісного розвитку української, як і взагалі будь-якої іншої мови, встановити неможливо. Безперечно лише, що українська мова є однією з найдавніших індоєвропейських мов. Про це свідчить і наявність архаїчної лексики, і деякі фонетичні та морфологічні риси, які зберегла наша мова протягом віків. Давність української мови доводили ряд вітчизняних та зарубіжних учених: Павел Шафарик, Михайло Красуський, Олексій Шахматов та ін.

Про давність української мови свідчать і реліктові фольклорні твори, особливо календарно-обрядові пісні, наприклад, український мовознавець Олександр Потебня стверджував, що веснянка «А ми просо сіяли» існувала в Україні вже у I тисячолітті до н.е. Невже вона співалась якоюсь іншою мовою? А колядки про створення світу птахами (тобто ще

з дохристиянських часів) навряд чи перекладалися з якоїсь давнішої мови на українську, адже християни не мали в тому іншої потреби.

Генеалогічно українська мова належить до індоєвропейської мовної східнослов'янської підгрупи слов'янської групи мов (до західнослов'янської підгрупи входять словацька, чеська, польська, кашубська, верхньо- і нижньолужицька мови (Німеччина), до південнослов'янської-словенська, македонська, болгарська, сербська, хорватська і старослов'янська мови).

Історію української мови починають від праслов'янської (спільнослов'янської) мовної єдності, яка виділилася з індоєвропейської прамови приблизно в III тис. до н. е. Праслов'янська доба тривала близько 2000 років.

За традиційною версією походження східнослов'янських мов, яка ще донедавна була офіційною та обов'язковою, вважалося, що після завершення праслов'янської епохи розпочався спільний східнослов'янський період, який тривав понад 500 років та закінчився лише в XI-XII ст. під час феодальної роздробленості Київської Русі. У цей час нібито сформувалася й спільна для всіх східних слов'ян так звана давньоруська мова, на основі якої з XIII ст. виникають три східнослов'янські мови – українська, російська та білоруська – як мови відповідних народностей. Такий підхід базувався здебільшого на низці ідеологічних настанов спочатку доби царської Росії, а згодом – радянської епохи. Сучасний рівень лінгвістичних, археологічних та історичних знань, а також можливість відходу від усталених ідеологічних догм дають змогу внести в цю схему істотні корективи.

Сучасні дослідники, критикуючи теорію єдиної давньоруської (або праруської) мови, вичленовують українську мову безпосередньо з

праслов'янської мови без проміжних ланок. Згідно з цим підходом, три східнослов'янські мови, українська, білоруська й російська, зростали незалежно одна від одної, як мови самостійні, і так званої «праруської» спільної мови не існувало.

Безперервність історичного розвитку етносу на українських землях від середини I тис. н. е. до нашого часу може свідчити про те, що після розпаду праслов'янської мовної спільності в цьому ареалі почав формуватися український етнос і відповідно – українська мова.

Кучеренко Маргарита

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Мова в нашому житті

Людська мова – потужний прилад, засіб передачі та обміну думками. Людина завжди повинна контролювати свою мову, адже словами можна когось образити чи зробити людині боляче. Недарма говорять: «Гостре словечко коле сердечко». А можна також і розрадити, підтримати, домолоти порадою чи просто добрим словом. Коли хтось із нас переживає складні ситуації чи має певні труднощі, ми, якщо не можемо допомогти якимось іншим способом, підбадьорюємо людину словами.

Погані слова запам'ятовуються краще, ніж добрі, тому гострі слова ранять більше від ножа. Щоб зберігати добрі стосунки з оточуючими треба слідкувати за своєю мовою під час спілкування, щоб не образити чи не засмутити когось, адже часто в пориві гніву людина може наговорити чогось зайвого, а після того, як заспокоїться, пожалкувати і відчути сором за свої слова.

Мова – це засіб взаємодії людей, їх духовного впливу, в мові виражається ставлення до людини, до оточуючого світу. Варто пам'ятати про її важливу роль та навчитися нею добре володіти, правильно її застосовувати, адже за допомогою мови ми вирішуємо багато питань і проблем. Будучи частиною суспільства, людині необхідно вміти користуватися своєю мовою, тому що саме це є показником її ерудованості та культурного рівня

Меркушина Ксенія

студентка 2 курсу,

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Українська мова – невід'ємна частина нашої культури

На мою думку, мова є критерієм того, на якому рівні перебуває людська культура. Тому що, мова для людини є невід'ємною частиною пізнання культури та світу.

Із покоління в покоління українці передавали й будуть передавати нащадкам культурну спадщину, яку їм лишили їхні предки. Єдиний шлях передачі культурної спадщини є мова. Їй характерний усний та писемний вигляд.

Кожна нація має власні звичаї, обряди, життєві цінності, неповторну мову, що є культурою народу. І українська нація не є виключенням.

Як на мене, українська мова є наймилозвучнішою і не може не зачаровувати своїх слухачів. Це неодмінно є заслуга наших предків, які збирали фольклор та боролися за визнання української мови серед інших.

Завдяки величї української поезії Івана Франка, Лесі Українки, Івана Нечуя-Левицького, Панаса Мирного та багатьох інших талановитих письменників, що містить у собі всі відтінки особливостей українського народу, які переплітаються з історичними подіями, ми маємо культурні здобутки.

Прикладом може слугувати послання Тараса Григоровича Шевченка «І мертвим і живим і ненародженим...» Шевченко закликає нас до мудрості, знань і вивчення історії рідного краю. Завдяки його писемній мові, українська культура збагачена українськими творами з історичними подіями. Автор закликає нас до культурного розвитку.

Але на жаль, в інформаційний час, у якому ми живемо, розвиток суспільства почав погіршуватись

На мою думку, це пов'язано з надлишком інформації, яку ми отримуємо. Тому у більшості людей виникає зворотня реакція, тобто відштовхування частини інформації. Зараз для того, щоб людина почала сприймати інформацію потрібно її зацікавити. Ось і вигадують безліч телевізійних шоу та реклам. Та є мінус в цьому. Все менше людей спілкується українською мовою, від цього її розвиток мовлення бідніє. Це призводить до нездатності висловлення своєї думки. І в результаті рівень культури населення стрімко падає.

Таким чином, головною нашою задачею є знати українську історію, пам'ятати за що боролись наші предки, і не бути байдужими до рідної мови, щоб завтра не були байдужими до нас!

Мироненко Андрій

студент 2 курсу

Природничо – географічний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Ми живемо в Україні, і крім нас ніхто в цілому світі не заговорить нашою мовою, ніхто не допоможе, коли нація буде гинути, бо, відомо, держава існує за трьох умов: коли в неї є територія, мова, релігія. У нас поки що все є. Не вистачає розуму все це усвідомити. Усвідомити, що ми – єдині й неповторні, як і будь-який народ.

Господи! Чи для того ти дав народові мову, щоб він так нехтував нею? Не буде мови – не буде держави! Кожен має сказати собі це сам. Любов до своєї держави, народу (а мова – це невід’ємна складова цих понять!) – це вияв духовного життя кожного громадянина, хто хоче добра собі і своїм нащадкам.

Рідна мова – це мова батьків, а якщо у батьків дві рідні мови – тоді діти з дитинства вчать і батькову, і мамину, а якщо в державі, де вони живуть, інша мова, то ще й, звичайно, мову цієї держави. Так у всьому світі, тільки не в Україні

Українська мова для мене ніколи не була самоціллю. Кожна людина розмовляє рідною мовою. Але що така людина робить для того, щоб мова шанувалася, плекалася, а найперше – вивчалася, щоб нею хотіли говорити? Передусім, треба самому нею говорити скрізь і завжди, і з усіма! Це викликає повагу до тебе. У більшості випадків. А на ту меншість не потрібно звертати уваги, бо то невиховані люди, які ще недоросли вашого рівня.

Довкола кожного з нас є багато талановитих людей. Той малює, той грає, той танцює, вишиває, ліпить, робить ляльки-мотанки, пише вірші, декламує, вміє організувати якісь заходи... Утворюється такий собі віртуально-реальний клуб, де всі говорять спочатку кожен по-своєму, а чим більше спілкуємося, тим легше опановуємо українську. Бо часто ми українською не говоримо не тому, що не знаємо її, а тому, що не можемо подолати психологічний бар'єр: адже ще так недавно цю велику і давню мову вважали сільською, вторинною. Велику негативну роль відіграє й відсутність україномовного середовища, яке теж нам ніхто, окрім нас самих, не створить. А не буде держави – своєї, української – не буде ні ладу, ні добробуту в наших домівках, бо жоден інший народ, інша держава – ні Америка, ні Росія чи Зімбабве, чи Японія – нам той добробут не забезпечать.

Кожен народ отримав від Бога свій уділ – свій клаптик землі (у нас, мабуть, найкращий), і за благодать на ній Господь питає з нас, а не з американців чи японців.

Ми всі і кожен окремо маємо усвідомити, що добро наших дітей та онуків залежить від того, чи навчимося ми, громадяни України, любити землю, на якій живемо, народ, серед якого живемо, мову, культуру цього народу. Не чекати, що нам хтось видасть наказ: «З такого лютого чи березня всі зобов'язані любити свою Батьківщину». А говорити, плекати та шанувати нашу рідну мову.

Михайліченко Марина

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Українська мова – у моєму серці,

Спів її солодкий на моїх вустах.

Солов'їна мова – нашого народу,

Що так палко береже її крізь віки...

У світі є багато мов та всі вони чудові, але в кожному серці рідною мовою є лише та мова, на якій ми сказали своє перше слово. Нашу мову часто порівнюють з солов'їною піснею і не дарма, так говорять. Оскільки вона є дзвінкою, мелодійною. Адже нею говорили такі великі люди як Шевченко, Леся Українка, Іван Франко та інші генії .

Ми помічаємо, що в наш час все більше і більше людей починають розмовляти українською мовою, показуючи свою палку любов та пошану , перш за все, до своєї країни – України, та до свого народу. І я цим пишаюся, що сьогодні кожен з нас може вільно розмовляти цією мовою, без заборон та пригноблення, як це було раніше. Тож плекаймо її в наших серцях!

Остапенко Олександра

студентка 3 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

*Українська мова – наша гордість
Мово рідна!*

*Нам берегти тебе і боронить
Від кожного, з тобою хто лукавить...*

*Проймає душу неповторний щем –
Душа настояна на ріднім слові!*

*Несем його в грядущі дні, несем –
В ім'я добра, вселюдської любові!*

Микола Федунець

Мова – це доля нашого народу, і вона залежить від того, як ревно ми її плекатимемо. Мова – це не просто слова, це серце нації, що має своє обличчя, свій характер, свою культуру, мораль, честь і гідність, своє минуле, теперішнє й майбутнє. Серед чудес світу, якими надихається людина, є таке, яке з повним правом можна назвати «божественним даром», – Слово! Йому присвячували похвалу прославлені поети й мислителі всіх часів і народів.

Відразу перед очима виникають постаті української літератури: Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка. Разом з іншими геніями пера вони склали українську Книгу життя. І якщо мова – то душа нації, то ми – не бездушні. Разом із материнським молоком ми успадували душу народу, з генами передалась історія, а з культурою – велич України! Українська мова – це наша гордість. Адже українці – це

народ, який здобував волю століттями, не скорявся й не принижувався. Тож збережімо духовний заповіт наших поетів: любити свою землю, любити рідне слово, рідну мову, які зберегли нам наші батьки й діди в страшні часи лихоліть.

Українці – нація, котра лише нещодавно все ж здобула суверенітет. Україна – молода незалежна держава, визнана світом. Чи спостерігали ви картину: коли приїздять гості з-за кордону, то намагаються хоча б декілька слів сказати українською. Це своєрідний прояв поваги до держави, її народу та мови. Формування людини, як особистості з високим інтелектуальним рівнем, як яскравої творчої індивідуальності, неможливе без досконалого володіння мовою. За словами німецького філософа Л. Фейєрбаха, «...щоб людина не називала і не виражала, завжди вона розкриває свою особисту сутність; тому мова є критерієм того, на якому рівні знаходиться людська культура».

Рідне слово, скільки в тобі материнської лагідності й доброти, мудрості земної, закладеної ще славними предками! Яка ти прекрасна, українська мово! Виплекана колоссям, землею, виспівана птахами, звеличена письменниками.

А кому ж ми маємо завдячувати за найдорожчий діамант? Із сивої глибини почала розвиватися мова. Допомогали передавати її мудрість і красу із покоління в покоління в літописах. Нестор Літописець – батько усієї нашої історії – звів в одне ціле духовну скарбницю нашого народу – мову, яка потрібна, як промінчики сонця, що осипають землю добром, радістю, плодами. Але ж пам'ятаймо, що мову простого українського народу передав нам у спадок Григорій Сковорода, удосконалив Котляревський, а основоположником сучасної української літературної мови став Тарас Шевченко.

Історія мови вивчається у нерозривному зв'язку з історією народу. Гнана, переслідувана, часом взагалі заборонена, вона не тільки вистояла, а й продовжує розвиватися. Живе в піснях, які глибоко проникають у людську душу, живе у віршах:

Чую мови барвистий розмай,
Щиро радуюсь кожному слову,
Говори мені, серце втішай,
Чути хочу чаруючу мову...

Расул Гамзатов

Слово – це простір, у якого не має меж. Складним був шлях українського Слова. Гнана, принижена і занапащена, воно, як той Фенікс, самовідтворювалося.

Я глибоко переконана, що рідне слово несе людям добро, віру та надію.

Яке прекрасне рідне слово!
Воно – не світ, а всі світи...
Шевченка мову і Франкову
Невже під ноги кинеш ти?

Володимир Сосюра

Вольтер стверджував: «Якщо виховання підростаючого покоління не прив'язане до рідної мови, навряд дитина виросте свідомим громадянином своєї держави». Нам є чим пишатися, що шанувати, кого наслідувати. Стає очевидним, що сучасна молодь починає усвідомлювати: без мови немає нації.

Слово – найніжніше доторкання до душі, воно може бути і ніжною запашною квіткою, і живою водою, що повертає віру в добро, і гострим ножем, і розжареним залізом, і брудом. Мудре й добре слово дає радість,

а необдумане й зле, нерозумне й нетактовне приносить біду. Словом можна вбити й оживити, поранити і вилікувати, посіяти тривогу й безнадію, одухотворити, викликати сміх і сльозу, породити віру й заронити зневіру, надихнути на працю.

Я глибоко переконана, що саме нашому поколінню треба берегти й примножувати залишені нам, нащадкам, дивовижні надбання, безмежжя барв і звуків світу, чари рідного слова, золоті скарби народного досвіду, неповторний аромат і яскраві кольори рідної мови. Звертаюсь до тебе, багатобарвне й могутнє рідне слово: «Ти – найбільша коштовність, відшліфована віками, мій друг і порадник. Ти невидимими нитками пов'язуєш мене з далекими дорогами минулого, тривогами сьогодення, думками про майбутнє!».

Доля нашої мови, як і всієї української держави, залежить тільки від нас самих, від нашої духовної висоти, патріотизму, національної свідомості. Саме тому вона є найміцнішою сув'яззю, що поєднує мільйони порізаних і таких неподібних між собою людей у єдину духовно-творчу потугу, у цілісно нездоланну силу, і спільноту, ім'я якій – Український Народ.

Покоління народу приходять одне за одним, а результати життя залишаються в мові у спадщину нащадкам. У скарбницю рідного слова складає одне покоління за іншим плоди глибоких сердечних рухів, історичних подій, вірування, погляди, сліди пережитих горя й радості, – увесь слід свого духовного життя народ дбайливо зберігає в слові. Мова – найважливіший, найбагатший і найміцніший зв'язок, що з'єднує минуле і сучасне в одне велике живе історичне ціле. Вона – саме життя народу. Мова кожного українця – це голоси наших далеких пращурів, донесені з надр тисячоліть! Керуємося геніальною

формулою Т. Г. Шевченка: «...і чужого навчайтесь, і свого не цурайтесь». Збережімо духовний заповіт наших предків – любити рідне слово й берегти цю чистоту!

Тільки рідним словом заговориш до серця, тільки воно дає повний політ і простір творчій силі. І тільки від нас, молодих, залежить, чи джерельце рідної мови замулиться в наших душах, чи пружно й вільно дихатиме! Саме тоді відродиться Україна, опромінена сяйвом слави.

То ж сил набирайся і гордо злітай,
Благословляю тебе на політ.
Мово чарівна, звучи і співай,
Щоб прислухався до тебе весь світ!

Надія Красоткіна

Нашому поколінню випало складне і відповідальне завдання – відродження української мови, державності, нації. За нас цього ніхто не зробить, це наш історичний обов'язок, виправдання нашого перебування на цьому світі. Не перекладаймо цього тягаря на плечі своїх нащадків, бо може бути запізно. Діймо! В ім'я нашого народу, в ім'я найвищих ідеалів людства – свободи і справедливості, щоб кожен житель України без докорів сумління та сорому міг вигукнути на весь світ: «Я люблю тебе, українська мово!» Тож, якщо хочемо, щоб нас поважали, будьмо ж українцями і думкою, і словом, і ділом!

Охріменко Аліна

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Захистимо мову – збережемо Україну

Яка чудова українська мова! Виплекана колоссям, виспівана птахами, звеличена письменниками. Мабуть, не було жодного майстра слова, який би від усього серця не висловив до неї палкої любові і своєї тривоги, який би не покладав на неї найбільших надій, бо долю свого народу бачив невідривною від долі рідної мови. Читаю літературні твори і бачу всю історію рідного краю, осмислюю всі історичні віхи. Скільки ж довелося пережити страхіть, принижень і загроз! А мова знову розцвітає. У ній одухотворюється весь народ, вся Батьківщина, втілюється творчою силою в описі природи, криниці, червоної калини, білої берези. І хоча тепер не легкі для простого народу часи, держава не завжди стоїть на його захисті, однак продовжує лунати рідна пісня, звучать рідні серцю мелодії. Все це можна назвати духовністю.

Окрім того, мова – це саме життя. Не буде мови – не буде народу; не буде народу – не буде нації, не буде нації – не буде держави. Відповідно, поки є мова, народ живе, зникає мова – народу немає. Мудрість гласить: відберіть у народу все, і він все може повернути, відберіть мову – і він ніколи вже не зможе створити її.

Мова – засіб пізнання світу. Киньте у душу дитини, крім слова, його красу, і ви створите те середовище, у якому проростає свідомість. Кожен з нас п'є духовне життя і силу з підґрунтя рідного слова, бо словом можна пояснити все, що нас оточує.

Але якось так дивно склалася наша історія: то ми відроджували мову, то знову забували її. Здавалось би, є підґрунтя, воно споруджене бсзсмертними І.П. Котляревським і Т. Г. Шевченком, а як часто в житті все йде наперекіс.

Отож, не будь байдужим! Хоча б спробуй стати патріотом. У твоїх руках доля країни. Адже мова наша – це золотий запас голосу душі народної, з якого виростаємо, яким живемо і завдяки якому маємо велике право та гордість іменуватися народом українським.

Смик Каріна

студентка 2 курсу

Машинобудівний коледж СумДУ

*Хай це, можливо, і не найсуттєвіше, але ти, дитино,
покликана захищати своїми долоньками крихітну свічку
букви «ї», а також, витягнувшись на пальчиках,
оберігати місячний серпик букви «є»,
що зрізаний з неба разом із ниточкою, бо кажуть,
дитино, що мова наша – солов'їна.*

Іван Малкович «Настанови сільського вчителя»

Правду кажуть: «Наша мова – найкраща!»

Усе починається з маминої колискової. Мелодійність... Ніжність. З самого дитинства тебе обіймають українські слова. Ти відкриваєш для себе дивовижний світ рідної мови. Маленькими рученятами відкриваєш ворота величезного, могутнього замку. Бачиш цей дивовижний світ мови? Він багатогранний! Із бабусиними казочками ти далі й далі йдеш

стежиною до палацу. Йдучи, пізнаєш себе, стаєш ближчим до народу. Він, як і твоя матуся, ростив, турбувався про мову. У всі віки оберігав, як маленьку царівну, від злих «драконів». Барвінкова зростала, ставала все могутнішею, мелодійнішою.

Дитино, ти мусиш оберігати її. Любити. Плекати. Прославляти.

Наша мова дивовижна, не така як інші. Особлива. Лише ми маємо «ї» та «є». А яка загадкова для народів літера «г»!

Дитино, ти мешканець величної країни рідної мови. Не дай загубити їй свою чарівність.

Сподіваюсь: виконаєш мої настанови, дитино.

Ткачова Валерія

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Історія має водночас жахливу та чудову звичку до циклічності. Гнучка та спіралеподібна стрічка людського існування забирає право на вибір, але при цьому дає змогу зрозуміти майбутні події, запобігти їх наслідкам або ж підготувати себе до них. І не слід ставитися до цього занадто легковажно. Тому виявляється, що у випадку циклічності історії, ми приречені на споглядання минулих подій, але лише у новій, осучасненій інтерпретації. Можливо, що така тенденція стосується і мови, її історичного розвитку.

Українська інтелігенція наразі активно просуває проблему білінгвізму серед населення. Але наш білінгвізм – то культурна чума та деспотія нації. Наш білінгвізм не оксамитова канадська двомовність з

ароматом французького вина, наш білінгвізм – не бельгійська щирість із фламандською морозною свіжістю, наш білінгвізм – це особиста нестача самоствердження з натяком на скандал та суперечку. Але проблема не у мові, проблема у людській голові.

Говорячи про двомовність, потрібно обов'язково згадати і про те, що мови, які приймають участь у подібних «стосунках», не є рівноправними. Існує можливість до хронологічного витіснення першої мови другою й навіть має місце вірогідність того, що друга мова стане рідною. Однак, постає інше питання: а яка мова є рідною для тебе?

Українська є єдиною державною мовою з точки зору Конституції. Бажаєте зробити російську другою державною? Наразі сучасна практично направлена наука, нажаль, не здатна штучно підвищити інтелект. Якщо логіка не здатна пояснити хибність подібних думок, то можливо, вдасться пояснити це на чуттєво-емоційному рівні.

Ти є громадянином своєї країни і маєш обов'язок поважати та дотримуватися її законів. Якщо тебе не зупиняє цей факт, то подумай, чи не підло з твого боку агітувати за російську, як другу державну мову. Моє сприйняття подібно до розбитого дзеркала, і нехай пробачить мене вельмишановний містер Томас Кун, але знову вимушена звертатися до історії.

Підлість полягає перш за все у плюндруванні та зневазі до минулого своїх предків, їх ідеалів та переконань. Український розум протягом віків боровся проти утисків своєї мови, захищав її, переховував у найтемніших закутках душі. Так сталося, що подібна ситуація існувала аж до 90-х років минулого століття. Як відомо, мова є міцною опорою менталітету будь-якої нації. Та невже мало чотирьох віків тотального винищення духовного кістяка цілого народу? Не вмієте думати, то хоча б навчіться поважати ідеали свої батьків та дідів.

Проблема двомовності існує лише в нашій свідомості. Ми створюємо її з нічого, і повірте, що нічим сприятливим та конструктивним це теж не закінчиться. Важливо зрозуміти факт простої суспільної парадигми: один народ – одна мова. Але пам'ятайте, що розмовляти російською ніхто нікому не забороняв і зараз не забороняє.

І презирливо я погляну на людину, яка буде стверджувати, що це думка того, хто розмовляє лише українською. Звідки така впевненість? Я розмовляю російською, бо це мова моїх батьків, і цьому причиною є географія, а не політика. Та не зважаючи на це, я вільно володію українською. І я не вбачаю жодного стимулу агітувати за другу державну. Не маєте цілковито повного знання та розуміння ситуації, то знайдіть у собі хоча б совість та повагу.

Чайка Дар'я

студентка 2 курсу

Природничо-географічний факультет

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Знай рідну мову

Матвій саме лагодив із дідом велосипед, коли бабуся зайшла у двір повертаючись від сусідів і повідомила, що в будинок напроти приїздить Сашко разом з батьками, а приїздять вони не з сусіднього міста чи столиці, а з-закордону, точніше сказати – з Росії, куди вони переїхали, коли Сашкові було два рочки.

Матвійко зупинився на хвилину, тримаючи в руках викрутку і в його очах запалав маленький вогник, ледь видний, але ж все таки вогник цікавості. Сашка він побачив вперше рік назад, лише один раз, бо так

сталося, що сусід приїхав саме тоді, коли канікули Матвія у бабусі з дідусем приходили до завершення і йому треба було відправлятися у місто до батьків. Але тоді, цілий день його переповняла купа допитливості: «Що то за хлопчик?», «Як його звуть?», «Чи буде він зі мною грати?». На жаль, Сашко так і не вийшов на вулицю, а все що зміг Матвійко, це випитати його ім'я та дещо інше про їх сім'ю у бабусі. Згадавши минуле, хлопчик розплився у посмішці в очікуванні незабутніх канікул з майбутнім новим другом.

У вівторок, саме тоді, коли Сашко повинен був приїхати, Матвій з самого ранку уместився біля вікна і тільки інколи відходив від нього, щоб поїсти, або подивитися «одним оком» у назначений в програмі час цікавий мультфільм. І ось, під вечір, коли нудьга зовсім подолала хлопця і навіть улюблена справа розбирати та збирати старе радіо не захоплювала Матвія, бабуся повідомила, що Сашко з батьками приїхав. Підскочивши до вікна, хлопчик побачив, як з синьої іномарки виходить високий чорнявий чоловік, потім худенька жінка у спортивному сірому костюмі, а вже з задніх дверей виліз худий, але вищим зростом ніж

Матвій, хлопчина. Він тримав у руці якусь іграшку і невпевнено озирався зі сторони в сторону. Матвійко зірвався з місця, кинувшись на вулицю, щоб найскоріше познайомитися з сусідом, але бабуся зупинила його, кажучи, що краще буде зустрітися з ним завтра.

В передчутті цікавого літа, Матвій довго не міг заснути, а прокинувшись, швидко зібрався, подивився один мультфільм, щоб якось згаяти час (бо як сказав дідусь: «Вони ще сплять») і об одинадцятій годині пішов кликати новопріїжджого. Подзвонивши у дзвоник, він чекав, поки з двору хтось не гукнув: «Кого вам?» і Матвій відповів: «Сашка».

Минуло ще декілька хвилин, поки двері відкрилися і з них, з певною обережністю вийшов маленький хлопчик . На обличчі була здивованість і ледь помітний переляк, але в очах, так само як і у Матвійка, блимали вогники цікавості.

— Привіт! – вигукнув першим Матвій і широко посміхнувся.

— Привет, – відповів новий знайомий, переступаючи поріг і закриваючи за собою двері.

Матвійко тут же зморщився, почувши дивний голос. Наче щось різнуло по вухам, залишаючи після себе гулкий звук. То була російська мова. І наче нічого дивного, Матвій чув, як розмовляють російською, хоча і рідко, але ця...ця звучала не так, наче Сашко повністю просякнутий цією мовою, з голови до ніг і вона сочиться крізь нього.

— Мене звати Матвій, приємно познайомитись, — хоча щойно він скривився, але тепер мав усміхнений вигляд і з задоволенням протягнув руку вперед, щоб скріпити знайомство рукостисканням

— Что? – на лобі Сашка з'явилися зморшки, брови стали нахмурені, а руку він так і не пожав. – Я не розумію о чьом ты говоришь.

Матвійко завмер, він не знав, що казати, бо як виявилось, Сашко не розуміє української, а Матвій зовсім погано розмовляє російською. Між ними створився невидимий, але дуже відчутний бар'єр. Що робити далі Матвій, так само як і Сашко не знав, але в голову прийшла дуже гарна ідея.

— Я зараз повернуся, — крикнув хлопчик, коли вже відбігав від сусіднього двору.

Інший тільки пожав плечима, бо не зрозумів, що йому сказали і сів на лавку. Через декілька хвилин Матвій вибіг з книгою казок у руках і присівши біля Сашка, розгорнув на першій сторінці.

— Ось, я буду тебе... учить, – останнє слово видалось покаліченим і незрозумілим, хлопець не був певний у тому, що він сказав його правильно, але новий друг лише покірно кивнув і слабо посміхнувся.

До самого вечора хлопці провели з книгою. Сашко з втіхою вчився незнайомим словам, а Матвійко був дуже гарним вчителем.

Після того як хлопці розійшлися, Матвій сів біля дідуся на ганку і запитав тихим голосом:

— Діду, а чого Сашко не знає української мови? Він же народився на Україні і батьки його народились на Україні, це ж їх рідна мова.

— Для кого – рідна, а для кого – ні.

Матвій задумався, перекручуючи слова діда у голові, але так і не зрозумів, як люди можуть не знати своєї рідної мови.

Тому хлопець вирішив: щоб не сталося, але він обов'язково навчить Сашка розмовляти українською, бо кожен має знати мову країни в якій він народився.

Чибісова Євгенія

студентка 2 курсу

Машинобудівний коледж СумДУ

Слово про мову

Українська мова... Вишпекана колоссям, виспівана птахами, звеличена письменниками. Мабуть, не було жодного майстра слова, який би від усього серця не висловив до неї палкої любові і своєї тривоги, який би не покладав на неї найбільших надій, бо долю свого народу бачив невідривною від долі рідної мови.

Перші слова... Вони – з матусиної колискової, бабусиної казки. Саме вони відкривають кожній людині безмежний Всесвіт – світ рідної мови. У сповиточку рідне слово дитина чує від матері, за нею перші ніжні слова ласки промовляє – ті слова, які проказувала праматір над колискою, може і в глибоку давнину. Вони наповнені почуттям, мов квітка нектаром. Отже, мова – спів, мова – казка.

Моя рідна мова така мелодійна й неповторна, бо увібрала в себе гомін полів і лісів, степів і дібров української землі. Вона переткана калиною, барвінком і вишневим цвітом. Кожна її ниточка вплетена в криниці та струмки людської звитяги. Вона – з голосу буйного тура, скрипу дерев'яного рала, стогону вола в борозні, золотого колосся, осмаленого війнами й торкнutoго полином Чорнобиля. Уся з тучі й грому, з води й роси. У ній – і сиві віки, і день прийдешній.

Українське слово увібрало помисли народу, сподівання на кращу долю. Воно зберегло й донесло з глибини минулих століть народну звичаєвість, обрядовість. Змочене вдовиними слізьми, повите дівочою тугою на невольничих торгах, воно вмирало з голоду й бідувало, плакало за засудженими, але відроджувалось, і доки в народі залишається це дорогоцінне надбання, «воно оживає і сміється знову».

Мова... Яка ти багатогранна, ніжна, ясна, як промінчики сонця, що наче яскравим сяйвом осипають землю добром, радістю, плодами. Повна ніжності, як весняний первоцвіт, повна сил як кремезний дуб широколистий, повна вогню як спалах новонародженої зірки. Ти квітнеш пелюстками слів у терпких думках полину, даєш поетові дужі крила, щоб зміг піднятися у височінь, ученим відкриваєш мудрість людської душі. Тобі рости, рости й не в'янути, бо в серці твоїм, мово рідна, – «...великого народу ніжна і замріяна душа...».

Я українка – і цим пишаюсь! Мову рідну люблю і шаную. Що можу зробити для її розквіту? Виконуючи поетову настанову, берегтиму «...як парость виноградної лози...». Продовжуватиму та плекатиму її традиції, бо мова для мене є материнською піснею над колискою, радістю кохання. Я черпатиму глибини її багатства щоденно, оберігатиму цей неоціненний скарб, буду патріотом своєї держави. Завжди пам'ятатиму Шевченкові рядки:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється, ожива,

Я їх почує...

Мова наша – це золотий запас голосу душі народної, з якого виростаємо, яким живемо й завдяки якому маємо велике право та гордість іменуватися народом українським.

РОЗДІЛ III

Я ЗНАЮ: МОВА МАМИНА – СВЯТА!

Бистренко А.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Біла І.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Востоцька К.
студентка 2 курсу
Факультет мистецтв
СумДПУ імені А.С.Макаренка

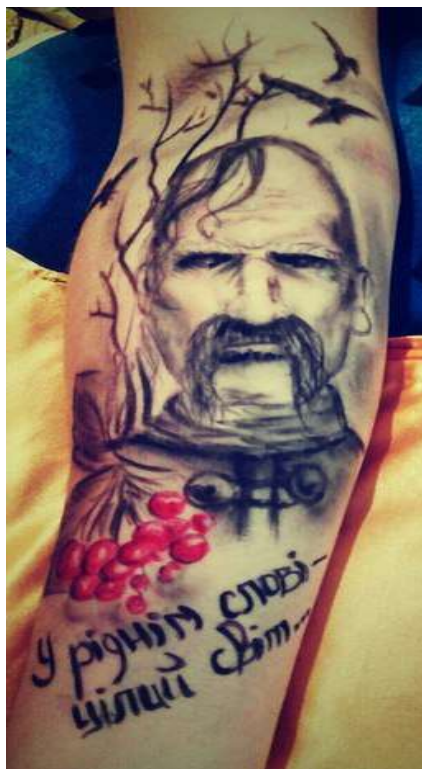

Горских Ю. В.
викладач кафедри мистецької педагогіки та хореографії
та студенти 1 курсу

Громова Д.

Любов до Батьківщини, до рідної мови, почуття патріотизму у нашій родині виховується змалечку. Це – моя молодша сестричка – Олечка Громова:)

Губина Ю., Лустенко А.

студенти 3 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Губська О.

Жанр: боді-арт;

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Довгополова І.

Природничо-географічний факультет

СумДПУ імені А.С. Макаренка

Єндальцева А.

студентка 2 курсу

Машинобудівного коледжу СумДУ

Єндальцева А.

студентка 2 курсу

Машинобудівного коледжу СумДУ

Заглада В.

факультет мистецтв
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Ільченко Я.

історичний факультет
СумДПУ імені А. С. Макаренка

<p>Ярослав Ільченко 24.02.2015</p> 	<p><i>Ми всі, як один, на себе не схожі, У прірву летим, де Бог не допоможе, З колін встаючи, На спину упали, До мрії прямуючи, Крила зламали. Ми цінність життя Навіки згубили.... Ще свіжі могили.. Не виростуть крила.. Душа вже не в тілі, А в вільнім степу, Ганя її вітер, німу і сліпу, А потім покине десь на роздоллі, Зболілу, розхристану, в чистому полі. О наша мова, нам так зараз треба, Молитви за тебе підносить до неба, Сидим у багнюці, руки в кишенях, І знову чекаєм від когось спасення. Та як би доля тебе не кидала, Я крила зроблю, неначе в Дедала І полечу. Далеко..... До мрій... Щоб Слово не згасло в багнюці оцій.</i></p>
---	--

Камчатна А.

Переклад віршованих рядків іноземними мовами
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Мова кожного народу,
Неповторна і — своя;
В ній гримлять громи в негоду,
В тиші — трелі солов'я

Mother-tongue of every nation
Is especial and great.
It's a marvelous eflation
Of a storm that can't abate.

Есть у каждого народа
Свой язык — его душа.
В нем — рев грома в непогоду,
Свист речного намистиша

Chaque nation et chaque ethnie
A son langue incomparable.
C'est un langue de forte pluie -
épatant, incroyable.

На своїй природній мові
І потоки гомонять;
Зелен-клени у діброві
По-апенівому шумлять.

Every brook and every river
Also has its mother-tongue,
And in quiet foliage shiver
You can hear the voice of young.

на світім, неповторимом
ізяке руней журині,
Тяжким шепотом незримим
В роцях воєнь шалестині.

Солов'їну, барвінкову,
Колосисту — на віки —
Українську рідну мову.
В дар мені дали батьки.

Мелодична і цвітста,
Ветри палнула степного,
От дзвінчик русоки преднес
Мне досталась одна мова.

Берегти її, плекати
Буду всюди й повсякчас, —
Бо ж єдина — таж, як мати, —
Мова в кожного із нас!

Любов Забашта

Українська мова — одна із сотень, тисяч мов Землі,
росла, міцнішала, розвивалася більш як 600 років,
нараховує понад 40 млн мовців,
є однією з наймелодійніших сучасних мов.

Кисельова А.

студентка 3 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

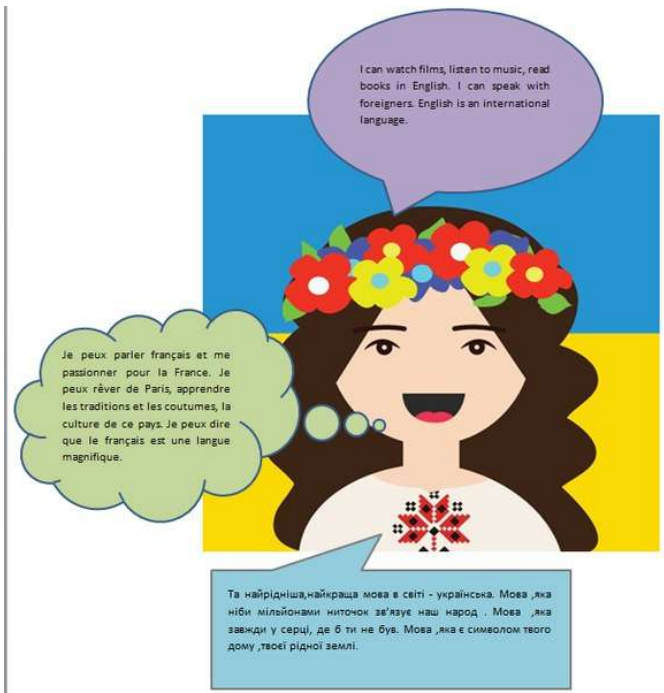

Клименко К.

Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Мова дається одвіку й довіку, це - спадкоємність цілого народу.
Українська мова - це скарб нашої нації, тому її слід берегти, лишатися нею, завжди пам'ятати про її значення, про її рятівну цілющу силу.
Людина може володіти кількома мовами, залежно від її прагнень та здібностей, але найкраще, вона має володіти, звичайно, рідною мовою. І це не тільки тому, що цією мовою користується повсякденно, а й тому, що рідна мова - це невід'ємна частка Батьківщини, голос народу. З рідною мовою мають зв'язок найдорожчі спогади про затишок батьківської хати, веселий гомін дітей на подвір'ї, тихий шелест калини.

Наша рідна мова — це мова славетного Тараса Шевченка, мова мислителя Івана Франка, який вільно володів багатьма мовами, проте рідною для нього була українська.
Долі української мови поєднані злата і лідальні періоди розквіту та занепаду. Проте не даром кажуть, що мова — то душа народу. І поки живий народ, живе й мова.
Один давньогрецький філософ казав: «Говори, щоб я тебе побачив». Це дуже символічний вислів із глибоким змістом. Лише побачать українці інші народи, збережить від самих українців.
Ми хочемо бути багатомовними та освіченими, хочемо щоб про нас знав увесь світ. Для цього ми маємо засвітитися любов'ю передусім до рідної мови як до найсвятішого скарбу нашої нації.
Тож бережімо рідну мову, шануймо і розвиваймо, дбаймо про її чистоту і красу, намагаймося говорити один одному лише добрі слова, тоді і світ навколо стане кращим.

I can watch films, listen to music, read books in English. I can speak with foreigners. English is an international language.

Je peux parler français et me passionner pour la France. Je peux rêver de Paris, apprendre les traditions et les coutumes, la culture de ce pays. Je peux dire que le français est une langue magnifique.

Та найрідніша, найкраща мова в світі - українська. Мова, яка ніби мільйонами ниточок зв'язує наш народ. Мова, яка завжди у серці, де б ти не був. Мова, яка є символом твого дому, твоєї рідної землі.

Князева Л.

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Котелевець І.

студент 2 курсу

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Корсун Ю.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Котенко В.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лук'янець К.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Любіть Україну, як сонце, любіть!

*У небуття підеш, в нікуди,
Сліпим до сонячних висот.
Невже народ мій мову зубить?
Не вірю я! Це не народ!
В.Сосюра*

Що означає насправді любити Україну? Кого можна назвати істинним патріотом своєї держави?

У наш час далеко не кожний хвилюється за долю рідного краю, народу і мови взагалі. Бути патріотом – не значить одягти національне вбрання і голосно скандувати про любов до України. Бути патріотом – означає в будь-який час, чи мир, чи війна, не забувати, хто ти є, пишатися рідною мовою, а значить, вільно та правильно спілкуватися нею, розвиватися всебічно і робити все можливе для світлого майбутнього своєї країни.

Справжній патріот не відсиджується вдома, поки інші віддають своє життя за мир, він не чекає запрошення, а сам поринає у вир воєнних кривавих дії заради збереження непорочності та краси своєї батьківщини, життя власних дітей та майбутнього загалом.

Бо тільки Україна зустрічає нас безмежними, золотистими ланами, щедрими чорноземами та хлібосольним народом. Тільки тут небо набуває такої яскравої голубизни, яку ніде більше не можливо споглядати.

А люди українські надзвичайно гостинні та співочі, завжди раді привітати незнайомця добрим словом.

Милозвучна українська мова приваблює представників різних національностей своєю чарівністю та неповторністю. Солов'їна наша українська мова!

Отже, ми повинні пишатися тим, що маємо, цінувати і розвивати свою батьківщину, говорити рідною мовою в усіх сферах свого життя. І головне пам'ятати, що наше майбутнє залежить тільки від нас! Ми власними руками будемо його, створюємо собі та своїм дітям щасливу долю.

Марченко Д.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Українська мова — це барвиста, запашна, нев'януча квітка, яка вічно квітне, долаючи час, кидаючи барвисту стрічку з давнини у майбутнє. Вона виткана і червоною калиною, і синім барвінком, і вишневим цвітом та запашною рудою-м'ятою.

Мова — це невичерпна духовна скарбниця, в яку народ безперервно вносить свій досвід, всю гаму свого розуму і почуття. Мова — це канва, на якій людина вишиває узори свого життя.

Маслій Д.
студентка 3 курсу
Факультет іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Меркушина К.

студентка 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Пустовойтова А.

Жанр: декоративний малюнок;

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Руда К. І.

студентка 1 курсу туристичного обслуговування
Торгівельно-економічний коледж

Київського національного торгівельно-економічного університету

Я дуже люблю
фотографувати та люблю
свою країну.

І ось я вирішила це
об'єднати – улітку
проводила фото-флешмоб
для всіх бажаючих в своєму
місті « Любити Україну –
плекати свою рідну мову».

Руденко І.

Історичний факультет
СумДПУ імені А. С.Макаренка

та

Семененко М.

студентка 3 курсу,
Факультет іноземної
слов'янської філології
СумДПУ імені
А. С. Макаренка

Сопитько А.

Жанр: декоративно-прикладне мистецтво

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Хто не любить своєї рідної мови, солодких святих звуків свого дитинства, не заслуговує на ім'я людини

Чечудін О.

студент 2 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Чібісова А.

студентка 3 курсу,

Факультет іноземної та

слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Шапошник Ю.

студентка 5 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

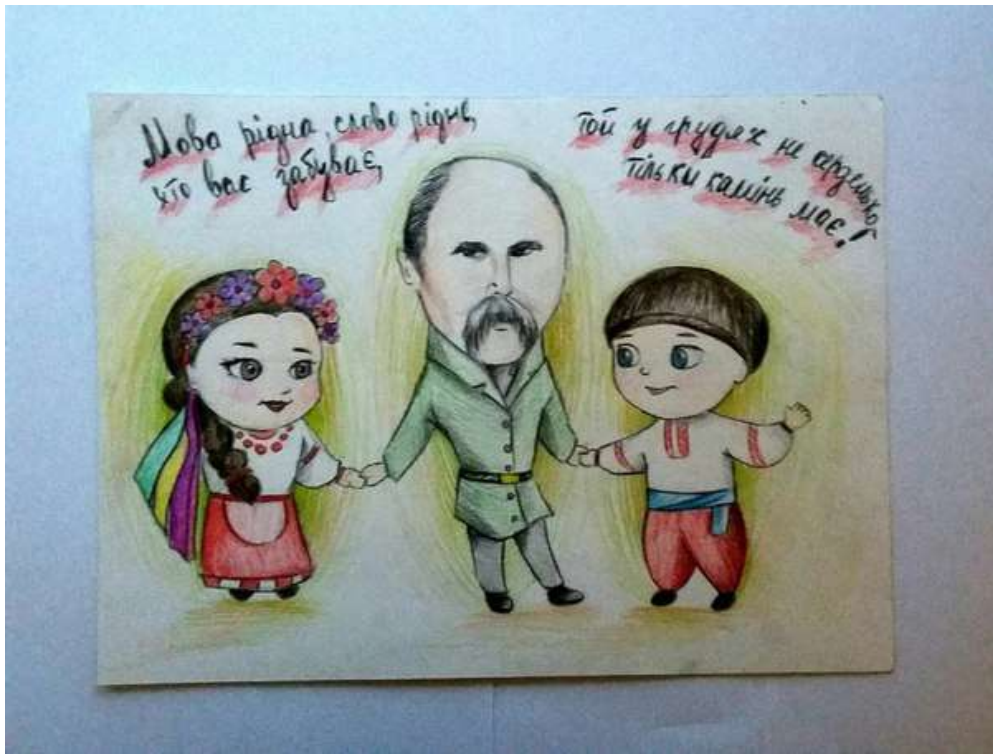

Шевченко О.

Жанр: шарж

Факультет мистецтв,

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Шпак Н.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Штеба К.

Жанр: декоративно-прикладне мистецтво

Факультет мистецтв

СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Мова – духовний скарб нації. Це те, що живе в наших серцях.

Юхта М.

студентка 3 курсу

Факультет іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

РОЗДІЛ 4

МИ – ТИЙ НАРОД, ЩО ПРАВДУ НЕСЕ В СЛОВІ

*(твори переможців Міжнародного конкурсу
з української мови імені П. Яцика)*

Закусило Вікторія

студентка факультету іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Двомовність як роздвоєне жало

*О мова вкраїнська! Хто любить її,
Той любить мою Україну.*

В. Сосюра

«Скільки я знаю мов, стільки разів я людина», – говорить народна мудрість. Та багатство, втілене в скарбниці інших мов, залишається для людини недосяжним, якщо вона не оволоділа рідною мовою, не відчула її краси. Уміння говорити, володіти культурою мовлення є одним з найважливіших показників загальної культури людини. Мова – це не тільки засіб спілкування, а й природний резервуар інформації про навколишній світ, про народ. Чим міцніші зв'язки людини з культурою свого народу, тим більшого можна сподіватися від неї як від громадянина, свідомого творця матеріальних і духовних благ.

Давньогрецький філософ Сократ писав: «Заговори, щоб я тебе побачив», а українська народна мудрість навчала: «Птаха пізнають по пір'ю, а людину по мові». Людину, яка вміє гарно говорити, в усі часи шанували, нею захоплювалися, прагнули бути в її товаристві. Дуже прикро стає, коли доводиться спостерігати зневажливе ставлення до

рідного слова. Серед молоді панує збіднений жаргон російської мови, часто чується лайка, а це є одним із свідчень духовної кризи суспільства. Мовна неграмотність, невміння написати елементарний текст, перекласти його з української на російську і навпаки сьогодні перестали сприйматись як елементарна безкультурність.

В усіх цивілізованих країнах рідну мову шанують, поважають і всіляко сприяють її розвитку. Ніхто не стане там науковцем, службовцем, продавцем чи навіть швейцаром, якщо не вміє грамотно та точно висловлювати свою думку. Я та мої одногрупники не завжди спілкуємося українською мовою. Мені не зрозуміло, чому дехто з них вважає, що в маршрутці, у автобусі чи тролейбусі недоречно розмовляти державною мовою. А може, це трапляється через бідність словникового запасу, через невміння правильно висловлювати власні думки?

Що ж можемо ми, українці, зробити для того, щоб наша мова стала такою ж шанованою, як і інші державні мови в більшості країн світу? На мою думку, мову треба захистити від ерозії, а духовну культуру людини – від обміління. Захищаючи сьогодні українську мову, ми беремо під захист свободу думки, вільний доступ до живої скарбниці нашої пам'яті. Дбати про мову – це справа совісті сучасної людини, плекаючи її, держава зміцнює моральне здоров'я народу. Українська мова повинна бути не тільки державною мовою, вона повинна входити у свідомість кожного з молоком матері, адже усвідомлення себе як людини здійснюється саме через мову.

Треба завжди пам'ятати, що рідна мова шукає стежку до нас, вона – в минулому, теперішньому і майбутньому. Любов до рідної мови не заперечує любові й пошани до інших народів і мов. Вважаю, що з любові до рідної мови виникає любов і взаємоповага до всього людства, тому я вірю, що моя мова й надалі відроджуватиметься та розквітатиме, а Україна засяє яскравою зіркою і на європейському і на світовому небосхилі!

Ільченко Ярослав

студент історичного факультету
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Ми – той Народ, що правду несе в Слові,

Ми – Нація, що творить Майбуття.

Чесць лицарів.

Ми – Люди хліба й солі,

Ті, що не знатимуть ніколи забуття!

Павло Гай – Нижник

Я не люблю популізм. Звісно, красиві слова завжди приємні для слуху. Отримавши незалежність, ми 24 років не знали, що з нею робити. Але всі ці роки з уст керівництва нашої держави не сходили слова про патріотизм, любов до Батьківщини, та, на жаль, доволі часто це були просто порожні звуки, не пов'язані з дійсними вчинками. Насправді патріотичні вожді виявилися не здатними об'єднатися навколо української самостійності. Особисті амбіції, егоїстичні характери партійних лідерів довели країну до того, що влада опинилася в руках невігласів, і, доведені до відчаю, українці мусили вийти на протест проти такої політики.

Що ж не давало нам протягом цих 24 років зробити крок уперед? Ми тримали в своїх руках скарб, та не знали що з ним робити. Адже ми самі обирали собі владу, і, вочевидь, робили це бездумно, підживлюючи своєю політичною й громадською байдужістю систему, яка врешті-решт маховим колесом проїхалася по всім нам. То чи немає провини кожного з нас в тому, що трапилося зараз?

Я вважаю, що, перш за все, наша байдужість була відгуком рабської свідомості, що залишив нам у спадок СРСР. Більшовицький монстр довго не давав нам спокою, знищував нашу історію, нашу мову, душив національну гордість, козацький дух, бо хотів бачити наш народ глухим, німим та сліпим. І сіяв цей монстр у людських душах зерна жорстокості, ненависті, байдужості. І проростали ці зерна у долі нашої нації кривавими плямами голодоморів, репресій, концтаборів...

Проте рабська свідомість українського народу зникла, згоріла у вогні воєнних дій на Донбасі. Коли наш народ почав захищати себе, він перестав бути рабом. Сьогодні, коли ворог вдерся в нашу країну, ми отямилися, зрозумівши, що доля нашого народу залежить від **КОЖНОГО** з нас. Ніхто не може бути осторонь, ніхто не має бути байдужим. І тут нарешті порожні популістичні слова стали просто непотрібними. Їм на зміну прийшли вчинки. Наші Захисники ціною власного життя боронять Вітчизну заради того, щоб прийдешні покоління не були рабами, і в цьому – найвищий вияв **ПАТРІОТИЗМУ**.

Я вірю в силу нашого народу. Якщо навіть після жахливих сталінських репресій, голодоморів, які викосили мільйони українців, наша земля продовжує народжувати синів, які в лиху годину горою готові стати на її захист, то наша країна – **НЕПЕРЕМОЖНА!**

Сьогодні нам, українцям, важко. Але за сутінками завжди сходить сонце. Зійде воно і над Україною! Проте ми повинні завжди пам'ятати, що сила народу – в єдності та згуртованості.

«Двомовність – як роздвоєне жало»

(Ліна Костенко)

«Двомовність – як роздвоєне жало»... Слова Ліни Костенко як завжди влучні та актуальні для нашого народу. Мовна ситуація в Україні залишає бажати кращого, бо, на жаль, незначна частина населення розмовляє українською. Російська мова досить поширена на території нашої держави. Тож українська поетеса гарно зазначила, що «змія вжалила серце нації», адже навіть розглядалося питання щодо введення другої державної мови.

Але навіщо нам двомовність на Україні? Мова – це душа нашого народу, і якщо вона зникне, то слідом за нею загине українська нація, а наша держава не матиме власних меж на карті.

А все ж таки українська мова дуже красива... Саме вона вважається однією з наймилозвучніших мов світу. У ній є щось рідне та неповторне, що зачаровує і манить слухати її знову та знову. Українська мова – це наша історія, звичаї та традиції. У ній відображається український характер. Калинова – це наша гордість, найкращий подарунок від Бога.

Але чому ми дозволяємо «московській змії» руйнувати те, що маємо? Наш святий обов'язок – зберегти солов'їну мову, наш безцінний скарб, щоб і наступні покоління мали можливість слухати колискові українською!

Прохолодний осінній день добігав кінця. Місто занурювалося в темряву ночі. На шибках вікон дощ відбивав ніжну осінню симфонію. Проте, Ганна не помічала ні того як ніч змінила день, ні того як дощ вже декілька годин марно стукав у її вікно.

Ось уже минала третя година, а дівчина все непорушно сиділа у м'якому кріслі і щось уважно читала, не відволікаючись ні на мить. Вона перегортала сторінку за сторінкою, жадібно вдивляючись в кожний рядок, в кожне слівце. Вираз Ганниного обличчя свідчив, що прочитане вона переживала всім серцем і душею.

Нарешті була перегорнута остання сторінка поживклої від часу книжки. Та Ганна продовжувала тримати книжечку, тільки тепер вона вже не читала, а поринула в глибокі роздуми і ніщо не змогло її відволікти а ні шум дощу, а ні метушня за вікном.

В руках дівчина тримала невеличку збірку творів Олени Теліги – жінки, поетеси, героїні. Після прочитаного в Ганні щось наче змінилось, відкрилося щось нове невідане до цього

Думки наввипередки пролітали в голові, різні образи, герої поставали перед очима. Та ось одна думка наповнила собою весь простір: скільки ж минуло часу, скільки відбулось подій, а слова поетеси досі зворушують серця й сьогодні є актуальними й наболілими.

«Заметемо вогнем любові межі
Перейдемо у брід бурхливій воді,
Щоб взяти повно все, що нам належить
І злитись знову зі своїм народом»

Ці слова звучать як заклик сучасним українцям – сильним і мужнім оборонителям неньки – України. Та й сама поетеса. Як воїн і герой прагнула волі для свого народу і всіма силами та ціною власного життя, відстоювала свої прагнення. Вона свідомо обрала шлях боротьби, твори її пронизані життєстверджуючою силою і палким оптимізмом. Поезії сповнені протесту проти буденності.

Життєве кредо Теліги: «Не треба слів! Хай буде тільки діло!». Справді, вона не тільки говорила, працювала і творила на благо народу, а і в складі ОУН відвойовувала незалежність України, не боячись ні в'язниці, ні смерті.

Але саме її слова, її твори і поезії так захопили юне дівча. Ганна – молода і енергійна дівчина, тепер вона зрозуміла і своє призначення. В цю мить вона ясно бачила, що їй потрібно діяти, так як колись довелось Олені Іванівні. Діяти для добробуту свого народу, своєї батьківщини, бо вона частинка цього народу.

Україна зараз, як і тоді в небезпеці, тому потрібно рятувати її, рятувати не тільки словами а й ділом.

Скільки ж бід і трагедій пережив український народ, скільки довелось йому терпіти... Проте всі ці біди і нещастя лише гартували героїв, тих, які володіли словом, як мечем, які обороняли свою землю всіма силами. Імена Шевченка, Лесі Українки, Франка назавжди залишаться в пам'яті не тільки завдяки їх творам, а і завдяки їх відданій праці на благо України.

Дух піднесення і жвавості охопив Ганну, тепер вона не могла сидіти і просто чекати. Вона повинна діяти, творити для України, почати ж можна і з малого, головне, щоб кожен це зрозумів і усвідомив, що саме його слово і діло може змінити долю цілого народу.

Корсун Юлія

студентка факультету іноземної та слов'янської філології
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Слова вмирають, блякнуть. Їх багато.

І раптом чуєш злато слово. Злато!..

«Страшні слова, коли вони мовчать...» Пам'ятаєте, як казала Ліна? Бо страшно не встигнути, прогавити свій шанс, залишитися непочутим. Хочеться увібрати в себе тонну різних слів та говорити. Казати прості слова про головне. Бо хіба є якийсь сенс у тиші? Мабуть, певний є, але все починається зі слова. Кожний порух твого серця, кожне почуття і рішення – усе бере свій початок зі слів. Певно, Ви вже прочитали купу творів з цієї теми, тож я намагатимусь розкрити її по-особливому, може навіть трошки з наївно-дитячим присмаком.

Хмм... Дивно, я маю говорити про говоріння. Але однозначно, щось у цьому є. Цікаво, а скільки моїх думок так і не стали словами, так і залишилися жити в моїй голові? Напевно, це ті 48 смішні відповіді на серйозне запитання, які я так і не сказала; промови, які не наважилась озвучити та речення, котрі до останнього розділового знаку хочеться лишити тільки у власних закутках пам'яті. Читаючи це, задумайтесь, а може час прийшов? Проговорити те, що звикло існувати в затінку тиші. Можете почати з найбанальнішого «я сумую», а закінчити півгодинною лекцією про «наболіле». Не будьте пасивними приховувачами своїх думок, щоб недосказаність не давила у ваші груди.

Словами ми лікуємо і вбиваємо, даруємо надію чи докорінно змінюємо все. Я не закликаю вас розводити бездумні балачки в задимлених пабах чи майже порожніх кафешках, я прошу розвивати та

вдосконалювати майстерність мови. Сутність людини криється в її словах та діях, бо як сказав Сократ: «Скажи мені що-небудь, щоб я тебе побачив». Моменти, коли треба щось вирішити, а мозок відключається, дівчата називають «слухала своє серце». Та й за словами Екзюпері: «Головного очима не побачиш, правду бачить тільки серце.» Важливість і силу кожного висловлювання важко переоцінити. І про неможливість повернення слова-горобця, яке вже полетіло, то теж чиста правда. Тож занотуйте прописними літерами правило про те, що наша мова – це наша зброя, наше багатство і біда.

Удосконалюйтесь, розвивайтесь, а разом із цим збагачуйте свою мову. Зігривайте своїми та кутайте чужими словами, і тоді ніяка холодна зима вам не страшна. Сотні ваших думок не будуть почуті і прийняті суспільством, але це не привід ховати їх у темну шухляду старого комода. Те 101 слово буде золотим і найбільш влучним. Пам'ятайте, що мову варто відчувати. Душею і серцем. Тоді вже «щасливий кадр» душевної мелодрами стане цілком реальним.

Ну а під кінець усієї моєї писанини хочеться навести рядки з вірша Юрія Іздрика:

Говори зі мною, говори зі мною
бо словом також можна любити

Тож висловлюйте свої думки правильно та влучно, будьте гордими власниками своєї мови, бо як час бере над усім гору, так й усе починається зі слова.

Овадчук Вікторія

студентка факультету мистецтв
СумДПУ імені А. С. Макаренка

**Душа летить в дитинство, як у вирій,
бо їй на світі тепло тільки там**

*Країна дитинства – країна казкова,
І часто дорослих вона вабить знову.
І часто дорослі літають у мріях,
Вернутись в дитинство живе в них надія.*

Найказковіша та найбезтурботніша пора нашого життя – дитинство. Це – той час у житті кожної людини, коли можна не перейматися буденними турботами, а щиро радіти життю. Як сказав Антуан де Сент-Екзюпері: «Всі дорослі колись були дітьми, але, на жаль, не всі про це пам'ятають». На мою думку, дуже важливо зберегти дитину в своїй душі, щоб мати змогу повернутися думками в той незабутній час та відчути, як там було легко і гарно.

Дорослі люди, поринаючи у світ своїх особистих проблем, переживань, не помічають багатьох таких звичних, але приємних речей: кришталеву сніжинку, що розплакалася на долоні, поцілунок промінчика, що пестить рожеві щічки, барвисту стежину райдути, прямуючи якою можна потрапити у країну мрій і чудес. Діти помічають все до найменших дрібниць, тому що відверті в своїх емоціях та не вміють лукавити.

Дитяча безпосередність просто зачаровує. Тому іноді нам так хочеться полинути душею у дитинство, як у вирій летять журавлі, щоб відчути тепло незабутніх спогадів.

У кожного вони свої. Це можуть бути абсолютно звичайні, на перший погляд, речі, але вони мають свою історію та неповторний зміст...

Дитинство можна відчутти на смак, згадуючи бабусині пиріжки, які вона готувала, чекаючи дорослих гостей, смачну юшку, що варили після захоплюючої риболовлі з друзями. Адже всі ці відчуття, емоції, азарт не відтворити в дорослому житті.

У дитинства свій запах. Для когось воно розливається смолянистою хвоєю лісу та солодющою сунницею, комусь відчувається стіг запашного хрумкого сіна, а когось манить пшеничний аромат золотокосого моря, на хвилях якого пливе невтомний корабель-комбайн. Ним керує відважний татко-капітан – ідеал сили, впевненості та мужності.

Неповторність дитинства відтворюється «пазлами», які покійрно і надійно береже пам'ять... найрідніша матусенька, що схилилась над колискою меншої сестрички... Горобчик під стріхою, за яким полює нахабний Мурчик... Тоненька цівка молока, що наче зачарована, випорскує з-під порепаних бабусиних рук... Та навіть затишна атмосфера рідного дому навіює безліч спогадів, які мимоволі викликають посмішку.

Тож знову і знову ми повертаємось до батьківського порогу, щоб поринути в дитинство, полетіти в цей «вирій» людської душі, який зігріває душу приємним теплом. У казкову країну, що зветься Дитинством.

Повернутися б в дитинство –
в край казковий мрій та свята.
Спогади всі, як намисто
Рядками долі нанизати.
Бо часто так приходить втома
і так набридло бути дорослим,
а там душа, неначе вдома,
там знов весна і чисті роси

Панченко Олександр

студент природничо-географічного факультету
СумДПУ імені А. С. Макаренка

*Слова вмирають. Блякнуть. Їх багато.
І раптом чуєш злато слово. Злато!
Аж хочеться скупатися у тім отецькім слові,
слові золотім!*

Роман Лубківський

Слово – найменша самостійна одиниця мови. Слова, їх значення, етимологія визначають багатство мови і мовлення.

Мова – унікальний інструмент передачі думок, почуттів, знань, який закладається ще в ранньому дитинстві і розвивається протягом всього життя. На мою думку, це не тільки надбання народу, це – дар Божий, який маємо від народження, це той дорогоцінний алмаз, подарований людству ще в давні часи, і до цього часу кожен прагне цей мінерал довершити й перетворити на діамант, однак комусь це вдається, а хтось так і не здатен досягти цього ідеалу.

Якщо говорити про мову в сучасному розумінні, то можна сказати, що це продукт розумової діяльності багатьох поколінь народу. Вона є дзеркалом соціокультурного та історичного аспектів життя українського народу. І що вище підноситься суспільство, то досконалішою стає мова.

У наш час, коли явище білінгвізму потужно втручається в культуру мови, необхідно серйозно замислитися над загрозою зникнення української мови і стати на захист власної мови та разом з цим переглянути свою національну самосвідомість, адже в такій ситуації нечасто можна почути саме те «злато слово... отецьке слово, слово

золоте». Недарма видатна українська письменниця Ліна Костенко написала: «Народи вмирають не від інфаркту, спочатку їм відбирає мову». Тож треба свідомо оберігати своє національне осердя від пропащої руки двомовності.

Однак дедалі частіше в мовному середовищі лунає суржик, часто чуємо запозичені слова, росіянізми та інше. Разом з цим постає питання: чому ми не бережемо власну мову? Чому ми використовуємо полову, замість того щоб сіяти добірне зерно? Адже мова – це не тільки засіб комунікації, для багатьох це спосіб національної ідентифікації, приналежності до певної національності. Наша мова є чи не найбагатшою в світі. Де ще можна знайти таку величезну кількість мовних художніх засобів, якими можна один той самий предмет описати по-різному. Навіщо нам запозичені слова, якщо у нас самих достатньо того, щоб інші мовні народи заздрили нам.

Отже, не можна заперечити, що деякі слова вмирають, перетворюючись на архаїзми, блякнуть, однак мова не помре ніколи. Доки існують носії мови – українці, доти й житиме та процвітатиме наша мова.

**Суржик – мова для убогих,
метафізична модель духовних бомжів**

«Рідна мова дається народові Богом, а чужа – людьми, її приносять на вістрі ворожих списів» – так говорив видатний український письменник-публіцист Василь Захарченко. Якщо говорити про історію української мови, то можна цілком точно стверджувати, що наша солов'їна довгий час була під утиском мов сусідніх держав, так само, як і Україна була позбавлена суверенітету та стерта на деякий час з політичної карти світу. Протягом сотень років нашому народові нав'язували іншу мову – мову метрополії, цим самим псуючи чистоту та винищуючи історичні корені нашої мови, природним наслідком чого є суржик, який міцно закріпився на теренах української мови.

Суржик – це калічення мови, мовна безпорадність, брак чуття слова, безладне хапання слів з іншої мови, та врешті-решт остаточний перехід від якісної, витонченої мови на сурогат. Це й переміщення рідного батьківського слова із чужим, це безпорадність, яка охоплює людину, коли вона не може дібрати влучного українського слова, а обирає чуже, яке разом з тим нівелює національну мовну самосвідомість.

Якщо говорити про явище суржику, необхідно пам'ятати, що порівняно з іншими мовами цей «витвір мистецтва» не має ніяких правил, він живе сам по собі, легко змінюється, є пластичним і плинним. Проте невже ми шукаємо легших шляхів?! На жаль, статистика показує,

що так, більшість незрозуміло з яких причини, можливо, лінь, байдужість, неосвіченість, чи брак відповідного виховання, потрапляє у полон суржику – мови без правил, мови без гідності.

У наш час термін «суржик» цілком доречно можна було б застосовувати й щодо людей, в мовленні яких відбулося змішування свого та чужого, причому це усталилося на рівні підсвідомості так, що людина може того й сама не підозрювати. Такі люди є убогими, вони стають духовними бомжами, які можливо й мають всі матеріальні багатства, але не мають правильної мови. Що вже далеко ходити, якщо значна частина наших українських політиків є такими бомжами, які продовжують паплюжити українську мову, уперто стоячи на власних егоїстичних інтересах. На щастя, існує велика кількість людей, яка стоїть непохитним муром на захисті автентичної мовної норми, яку не вдалося викоринити лінгвоциду. Такими людьми є мовознавці, письменники, які своїм пером створюють перли не тільки української, а й світової класики, адже українська мова не дається в руки духовно убогим, оскільки нею потрібно вправно володіти, і лише тоді вона стане потужною зброєю проти брехні, наклепів чи глузувань.

Ще Карл Маркс свого часу говорив, що чужою мовою розмовляє в державі або гість, або найманець, або окупант, який нав'язує їй свою мову. Тому, якщо ти українець, розмовляй українською, будь гідним своїх батьків. І не дарма в побуті кажуть, що народ є живим, допоки живе його мова. Тож від нинішнього покоління молодих, залежить, чи не перерветься та золота нитка, що пов'язує покоління з поколінням. Саме від молоді залежить, чи не будуть замулюватися криниці рідної мови. Хай біля наших криниць звучить інше слово – ми раді гостям, ми втамуємо їхню спрагу, адже українці – народ гостинний.

Ярошенко Наталія

студентка природничо-географічного факультету
СумДПУ імені А. С. Макаренка

*Які слова страхітливі – дволикість,
дворушництво, двозначність, двоєдушність!
Двомовність – як роздвоєне жало.
Віки духовної руйнації.
Змія вжалила серце нації.*

Привіт, моя люба ненько!

Ми звикли, що ти є як даність. Ти – це Всесвіт, який заповонив наше серце. Проте дедалі частіше ми, твої діти, забуваємо тебе, перестаємо тебе чути, паплюжачи твою (і свою!) гідність словами-покручами, перетворюючи тебе з троянди, пахучої й соковитої, в колючку, гостру й суху...

Пробач нас за це...

Пробач за те, що ми іноді забуваємо, котрих батьків ми діти, що часто «за пару постолів і шкварку на обід» готові зректися рідного слова, лінуємось пізнавати своє, соромимось української мови...

Саме існування мовної проблеми у сучасній Україні – ознака браку гідності й самоповаги. На цій патології слід урешті поставити крапку і, народившись у єдиній державній, рости разом із тобою, рідна мово.

Адже коли замулюються джерела, вода втрачає свою прозорість, коли нікчемніють людські душі, занепадає культура, коли забувають рідну мову, знекровлюється нація...

Ти не хвилюйся, мовонько! Є в Україні подвижники твого слова! Твої багатогранність і вишуканість, які плекали з давніх-давен Т. Шевченко, І. Франко, В. Стус, будуть збережені у наших душах. Ми обіцяємо тобі!

Безмежжя тобі і довершеності. Знаємо, що ти – найкраща.

Навчальне видання

Альманах студентських робіт
Українська мова-символ єдності нації

Суми : Вид-во СумДПУ, 2015
Свідоцтво ДК №231 від 02.11.2000 р.

За редакцією : *О. Семеног*
Упорядник : *А. Хижняк, І. Руденко*
Комп'ютерна верстка : *М. Ячменик*

Здано в набір 28.09.2015 р. Підписано до друку 20.11.2015 р.
Формат 60x84/16. Гарн. Palantino. Друк ризогр.
Папір друк. Ум. друк. арк. 6,5. Обл.-вид. арк. 4,1
Тираж 100. Вид. № 69.

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка

